

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Факультет управління, економіки та права
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

ОС «Магістр»

на тему: «**Формування фінансового потенціалу страхової компанії «ПЗУ
Україна» та напрями його покращання»**

Виконав студент групи Фін-61 (маг)
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»
(шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності)

Віталій РИС
(прізвище та ініціали)

Керівник к.е.н., доцент Агрес О.Г.
(наук.ступ., вчене звання, прізвище та ініціали)

Рецензент Олександр Катаєв
(прізвище та ім'я)

ДУБЛЯНИ 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА СТРАХУВАННЯ

Освітній ступінь «Магістр»

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
(шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри _____
(підпис)

_____ к.е.н., доцент Грицина О.В. _____
(звання, ступінь, прізвище та ініціали)

« _____ » _____ 2024 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра

Рису Віталію Степановичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1.Тема роботи: **«Формування фінансового потенціалу страхової компанії «ПЗУ Україна» та напрями його покращання»**

Керівник роботи: Агрес Оксана Григорівна, к.е.н, доцент
(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджена наказом по університету в редакції від "16" 10. 2024 р. № 740/К-С

2.Термін здачі студентом закінченої кваліфікаційної роботи 05.12.2024 р.

3.Вихідні дані для кваліфікаційної роботи: методичні рекомендації, фінансова звітність міської ради, навчальна та наукова література.

4.Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань, які потрібно розробити):
ВСТУП

1. Теоретичні основи формування фінансового потенціалу страхової компанії

- 1.1. Поняття фінансового потенціалу страхової компанії
- 1.2. Фактори, що впливають на фінансовий потенціал страхової компанії
- 1.3. Методи оцінки фінансового потенціалу страхової компанії

2. Аналіз фінансового потенціалу страхової компанії «ПЗУ Україна»

- 2.1. Характеристика страхової компанії «ПЗУ Україна»
- 2.2. Аналіз фінансового стану компанії «ПЗУ Україна»
- 2.3. Оцінка основних показників фінансового потенціалу компанії

3. Шляхи підвищення фінансового потенціалу страхової компанії «ПЗУ Україна»

3.1. Впровадження нових фінансових інструментів для підвищення потенціалу

3.2. Оптимізація внутрішніх процесів компанії для підвищення ефективності діяльності

Висновки та пропозиції

Список використаної літератури

5. Перелік графічного матеріалу: графіки, схеми, діаграми

6. Дата видачі завдання 11.03.2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ етапу	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи
1.	Отримання завдання. Вивчення рекомендованої літератури по темі КР. Вивчення об'єкту. Підготовка матеріалів для роботи.	11.03.24 р.
2.	Написання вступу та I розділу	03.06.24 р.
3.	Написання II розділу	02.09.24 р.
4.	Написання III розділу	25.10.24 р.
5.	Кінцеве оформлення кваліфікаційної роботи (здача роботи керівнику; виправлення його зауважень; здача КР на перевірку на плагіат; кінцеве оформлення ілюстративних матеріалів, таблиць).	25.11.24 р.
6.	Підготовка до захисту перед ЕК. Написання доповіді й погодження її з керівником КР; виправлення зауважень у графічній частині.	05.12.24 р.

Студент _____

(підпис)

Керівник кваліфікаційної роботи к.е.н., доцент Агрес О.Г.

(наук.ступ., вчене звання, підпис, прізвище та ініціали)

Анотація

У роботі розглянуто теоретичні основи поняття фінансового потенціалу страхової компанії, його структуру, ключові складові та фактори впливу. Проведено аналіз внутрішніх і зовнішніх чинників, що формують фінансові ресурси, визначають рівень платоспроможності, інвестиційну активність і адаптацію до змін ринкових умов.

Здійснено комплексну оцінку фінансового потенціалу страхової компанії «ПЗУ Україна» на основі аналізу її фінансових показників, структури активів і резервів, ефективності використання фінансових ресурсів та інвестиційного портфеля. Виявлено основні проблеми, які впливають на фінансову стійкість компанії, та визначено напрями їх вирішення.

Розроблено рекомендації щодо вдосконалення фінансового потенціалу компанії, які включають: оптимізацію структури резервів і активів, диверсифікацію інвестиційного портфеля, впровадження сучасних цифрових технологій для підвищення операційної ефективності, а також адаптацію міжнародного досвіду до українських реалій страхового ринку.

Ключові слова: фінансовий потенціал, страхова компанія, «ПЗУ Україна», інвестиційна діяльність, платоспроможність, оптимізація фінансових ресурсів, ринок страхових послуг.

Abstracts

The paper considers the theoretical foundations of the concept of financial potential of an insurance company, its structure, key components and factors of influence. The analysis of internal and external factors that form financial resources, determine the level of solvency, investment activity and adaptation to changes in market conditions is carried out.

A comprehensive assessment of the financial potential of the insurance company “PZU Ukraine” is carried out based on the analysis of its financial indicators, structure of assets and reserves, efficiency of use of financial resources and investment portfolio. The main problems that affect the financial stability of the company are identified and the directions of their solution are determined.

Recommendations for improving the financial potential of the company are developed, including: optimization of the structure of reserves and assets, diversification of the investment portfolio, introduction of modern digital technologies to improve operational efficiency, as well as adaptation of international experience to the Ukrainian realities of the insurance market.

Key words: financial potential, insurance company, PZU Ukraine, investment activity, solvency, optimization of financial resources, insurance services market.

УДК: 336.368.03 (477)

Кваліфікаційна робота: 67 сторінок текстової частини, 12 таблиць, 9 рисунків, 34 джерела. Включає 3 розділи, 8 підрозділів.

Тема: «Формування фінансового потенціалу страхової компанії «ПЗУ Україна» та напрями його покращання».

Віталій РИС – Кваліфікаційна робота. Кафедра фінансів, банківської справи та страхування. Дубляни, Львівський НУП, 2024 р.

У роботі висвітлено теоретичні аспекти фінансового потенціалу страхової компанії, його складові елементи, структуру та чинники, що впливають на його формування. Проведено аналіз внутрішніх і зовнішніх умов, які визначають фінансові ресурси компанії, її платоспроможність, інвестиційну активність і здатність адаптуватися до змін у ринковому середовищі.

Комплексна оцінка фінансового потенціалу компанії «ПЗУ Україна» базувалася на вивченні її фінансових показників, аналізі структури активів і страхових резервів, а також ефективності використання фінансових ресурсів та управління інвестиціями. Визначено ключові проблеми, що обмежують фінансову стійкість компанії, і запропоновано можливі шляхи їх вирішення.

Розроблено рекомендації для підвищення фінансового потенціалу компанії, які передбачають оптимізацію управління резервами та активами, розширення інвестиційного портфеля, впровадження сучасних цифрових рішень для підвищення ефективності операційної діяльності.

ЗМІСТ

Вступ.....	7
1. Теоретичні основи формування фінансового потенціалу страхової компанії.....	10
1.1. Поняття фінансового потенціалу страхової компанії.....	10
1.2. Фактори, що впливають на фінансовий потенціал страхової компанії.....	17
1.3. Методи оцінки фінансового потенціалу страхової компанії.....	24
2. Аналіз фінансового потенціалу страхової компанії «ПЗУ Україна».....	29
2.1. Характеристика страхової компанії «ПЗУ Україна».....	29
2.2. Аналіз фінансового стану компанії «ПЗУ Україна».....	34
2.3. Оцінка основних показників фінансового потенціалу компанії.....	47
3. Шляхи підвищення фінансового потенціалу страхової компанії «ПЗУ Україна».....	55
3.1. Впровадження нових фінансових інструментів для підвищення потенціалу.....	55
3.2. Оптимізація внутрішніх процесів компанії для підвищення ефективності діяльності.....	60
Висновки та пропозиції.....	66
Список використаної літератури.....	68

Вступ

Актуальність дослідження формування фінансового потенціалу страхової компанії зумовлена зростаючою конкуренцією на ринку страхових послуг України, викликами сучасного економічного середовища та необхідністю забезпечення стійкості й ефективності діяльності страхових компаній. Зокрема, у контексті постійних змін макроекономічних умов, таких як інфляція, коливання валютного курсу, та зростання значущості управління ризиками, питання удосконалення фінансового потенціалу є одним із ключових аспектів забезпечення конкурентоспроможності страхових компаній.

Страхова компанія «ПЗУ Україна» є одним із лідерів ринку страхування в Україні, що надає широкий спектр послуг як фізичним, так і юридичним особам. Ефективне формування та використання її фінансового потенціалу має важливе значення не лише для самої компанії, але й для розвитку страхового ринку України загалом. Тому аналіз поточного стану фінансового потенціалу компанії та розробка рекомендацій щодо його вдосконалення є актуальними завданнями, спрямованими на підвищення її фінансової стійкості та адаптивності до змінних умов ринку.

Мета дослідження полягає в аналізі механізмів формування фінансового потенціалу страхової компанії «ПЗУ Україна», оцінці ефективності їх реалізації та розробці напрямів для його оптимізації з метою підвищення конкурентоспроможності компанії.

Основними завданнями дослідження є:

- ✓ аналіз теоретичних основ фінансового потенціалу страхової компанії, його структури та ключових елементів;
- ✓ дослідження впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на фінансовий потенціал страхової компанії;

- ✓ оцінка поточного фінансового стану страхової компанії «ПЗУ Україна»;
- ✓ визначення ключових проблем у формуванні та використанні фінансового потенціалу компанії;
- ✓ розробка рекомендацій щодо вдосконалення фінансового потенціалу «ПЗУ Україна».

Об'єктом дослідження є фінансовий потенціал страхової компанії «ПЗУ Україна».

Суб'єктом дослідження виступають механізми та інструменти формування фінансового потенціалу страхової компанії.

У процесі виконання роботи використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи, зокрема аналіз і синтез для вивчення теоретичних аспектів теми, статистичний аналіз для оцінки фінансового стану компанії, порівняльний аналіз для ідентифікації тенденцій розвитку, а також експертні методи для формування рекомендацій щодо вдосконалення фінансового потенціалу.

Наукова новизна роботи:

- удосконалено визначення фінансового потенціалу страхової компанії як інтегральна характеристика її здатності мобілізувати, ефективно розподіляти та використовувати фінансові ресурси для забезпечення стійкості, виконання зобов'язань перед клієнтами, реалізації стратегічних цілей, і зміцнення конкурентоспроможності в умовах мінливого економічного середовища. Запропоноване трактування підкреслює цілісність поняття, що включає взаємозв'язок між ресурсами, функціями та здатністю до адаптації;

- обґрунтовано впровадження сучасних фінансових інструментів, таких як фінансові деривативи, онлайн-платформи для торгівлі, фінансування через краудфандинг, з метою розширення можливостей компанії, забезпечуючи більше варіантів для залучення капіталу, управління ризиками та оптимізації витрат.

Практичне значення дослідження полягає в можливості застосування отриманих результатів для удосконалення фінансової стратегії компанії «ПЗУ Україна». Розроблені рекомендації сприятимуть покращенню управління фінансовими ресурсами, підвищенню рівня платоспроможності та конкурентоспроможності компанії, а також забезпеченню її стійкого розвитку в умовах сучасного економічного середовища.

Апробація результатів дослідження:

Рис В. Формування фінансового потенціалу страхової компанії «ПЗУ Україна». *Студентська молодь і науковий прогрес: тези доп. Міжнар. студ. наук. форуму*, 02-04 жовтня 2024 р. [Електронний ресурс]. Львів, 2024. С. 243.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

1.1. Поняття фінансового потенціалу страхової компанії

Дослідження історичного розвитку наукового розуміння поняття "потенціал" дає можливість зробити висновок, що його впровадження в економічну науку відбувалося у зв'язку з пошуками та формуванням методів комплексного оцінювання рівня розвитку виробничих сил ще на початку ХХ століття. Це поняття було особливо актуальним в період становлення економічних теорій, спрямованих на аналіз та оцінку можливостей різних суб'єктів економічної діяльності.

Термін "потенціал" походить від латинського слова "potentia", яке дослівно означає "приховані можливості" або "сила, здатність". У загальному сенсі потенціал трактується як сукупність доступних ресурсів, запасів та джерел, які можуть бути мобілізовані для досягнення певної мети, виконання планів або вирішення конкретних завдань. Це також стосується спроможностей окремих осіб, суспільства або держави у певній сфері, що вказує на багатогранність і широту його застосування.

Згідно з визначенням у Великому економічному словнику, потенціал — це "сукупність наявних засобів і можливостей у певній сфері", що підкреслює його значення як ресурсу, готового до використання в разі потреби для забезпечення прогресу, зростання або подолання кризових ситуацій [3].

Економічна енциклопедія трактує поняття «потенціал» як сукупність ресурсів, якими володіє економічний суб'єкт, оптимальна структура цих ресурсів та здатність їхнього раціонального використання для досягнення конкретних цілей. В енциклопедії акцентовано увагу на різних видах потенціалу, таких як

позичковий потенціал банківської системи, виробничий, експортний, інтелектуальний, інформаційний, а також природний потенціал [8, с. 139].

Відповідно до визначення, наданого у Великому тлумачному словнику української мови, поняття «потенціал» охоплює всі доступні засоби, можливості та продуктивні сили, що можуть бути використані у певній сфері або галузі. Це також включає запаси, резерви та приховані здатності, які можуть проявлятися за відповідних умов [3, с. 902].

Отже, у межах економічної науки сформувалися різні підходи до розуміння сутності поняття «потенціал», зокрема:

✓ ресурсний підхід. Відповідно до цього підходу, потенціал визначається як сукупність усіх необхідних для функціонування чи розвитку системи ресурсів, що можуть включати матеріальні, трудові, фінансові та інші види ресурсів. Цей підхід акцентує на тому, що для ефективного досягнення цілей ресурси мають бути не лише доступними, а й відповідно структурованими та оптимально інтегрованими в загальну систему [5, с. 28].

✓ факторний підхід. Цей підхід тлумачить потенціал як комплекс матеріальних, трудових та інших факторів, які є рушійною силою для досягнення поставлених цілей у виробничій сфері. Тут ключову роль відіграє наявність і взаємодія основних виробничих факторів, які, в комплексі, створюють сприятливі умови для реалізації намічених завдань і стійкого розвитку [4, с. 14].

Таким чином, поняття «потенціал» розглядається у двох вимірах: як сукупність ресурсів і як система факторів, що взаємодіють для досягнення економічних цілей (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 - Тракткування поняття "фінансовий потенціал"

№ п/п	Автор	Визначення
1	2	3
Ресурсний підхід		
1	Ільїна К.	Сукупність можливостей підприємства, які визначаються наявністю і організацією використання фінансових ресурсів
2.	Кунцевич О.	Здатність до оптимізації фінансової системи із залучення та використання фінансових ресурсів
3.	Давиденко Н.	Обсяг власних, позичених та залучених фінансових ресурсів підприємства, якими воно може розпоряджатися для здійснення поточних та перспективних витрат
4.	Брегін Н.	Фінансовий потенціал включає окремі складові фінансових ресурсів підприємства, а саме — статутний, додатковий і резервний капітали, цільове фінансування, фонди накопичення, оборотні активи тощо
Факторний підхід		
1	Пересада А., Коваленко Ю.	Фінансовий потенціал страхової компанії — фінансові ресурси, що знаходяться в господарському обігу і використовуються для проведення страхових операцій і здійснення інвестиційної діяльності.
2	Стецюк П.	Фінансовий потенціал — сукупність фінансових ресурсів, з приводу яких на підприємстві виникають відповідні організаційно-економічні відносини, які в кінцевому рахунку спрямовані на забезпечення його високоефективного та прибуткового функціонування
3	Паєнтко Т.	Фінансовий потенціал — це сукупність фінансових ресурсів, спрямованих на реалізацію і нарощування економічного потенціалу з метою максимізації прибутку
4	Фомін П.	Фінансовий потенціал підприємства — це відносини, що виникають на підприємстві з приводу досягнення максимально можливого фінансового результату
5	Марценюк-Розарьонова О., Бондар А.	Фінансовий потенціал — сукупність фінансових ресурсів, що беруть участь у виробничо-господарській діяльності; він характеризується можливістю їх залучення для фінансування майбутньої діяльності і певних стратегічних напрямів розвитку підприємства.

Сформовано на основі: 15; 16; 22; 27.

Отже, фінансовий потенціал страхової компанії — це сукупність фінансових ресурсів та можливостей, що дають змогу компанії забезпечувати

свою фінансову стабільність, виконувати зобов'язання перед клієнтами та інвесторами, а також нарощувати свою конкурентоспроможність на ринку. Цей потенціал визначає можливості страхової компанії не лише в короткостроковій, а й довгостроковій перспективі, забезпечуючи їй стійкість до внутрішніх та зовнішніх ризиків, включаючи економічні, регуляторні та ринкові зміни.

Дослідивши дефініції фінансового потенціалу, нами сформоване власне трактування даного терміну із врахуванням відмінностей від існуючих (рис. 1.1).

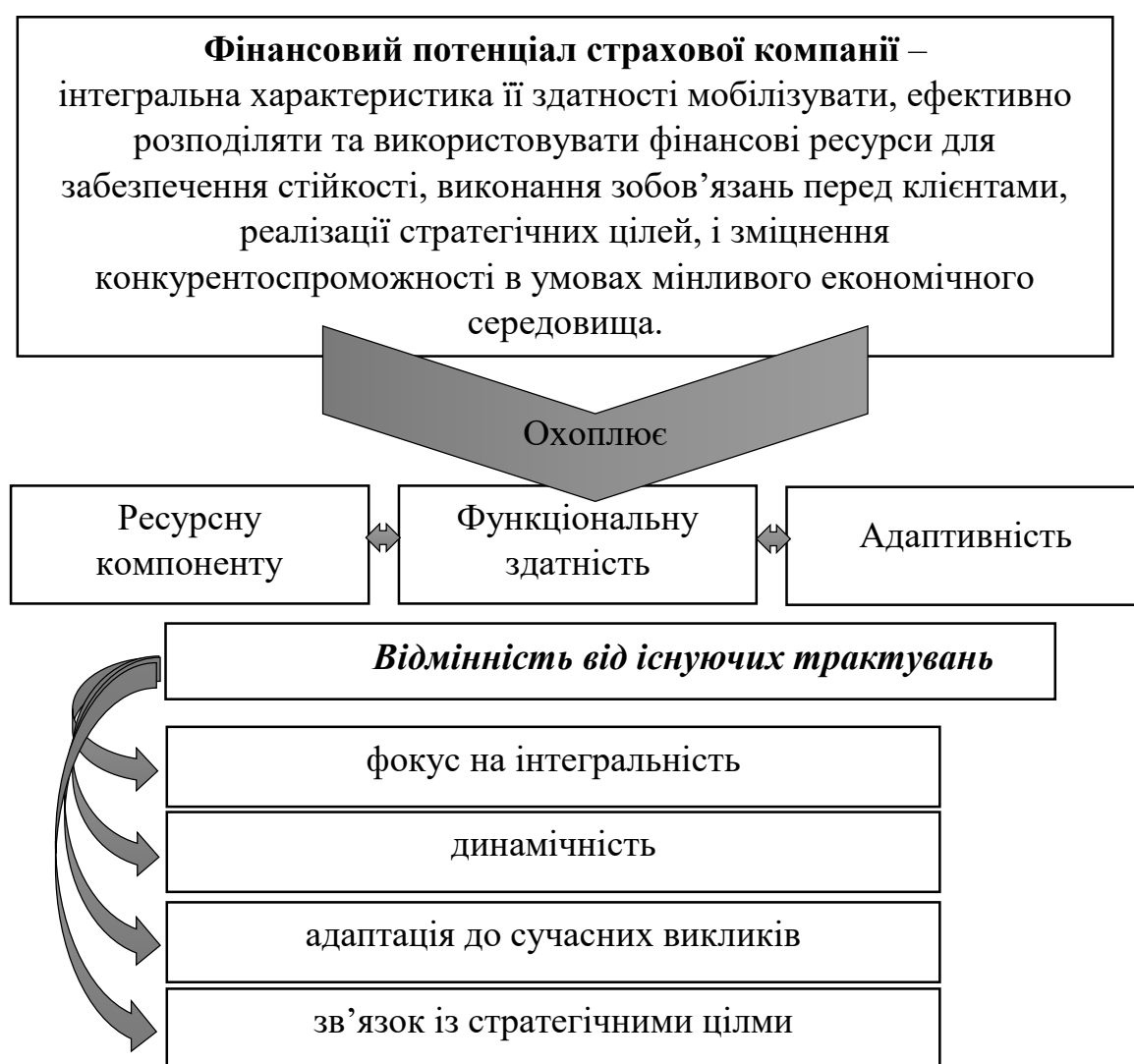

Рис. 1.1. Трактування фінансового потенціалу страхової компанії

Сформовано автором самотійно

Важливо зробити фокус на інтегральність, адже існуючі визначення часто акцентують увагу на окремих аспектах фінансового потенціалу, таких як здатність до інвестицій чи створення резервів. Запропоноване трактування підкреслює цілісність поняття, що включає взаємозв'язок між ресурсами, функціями та здатністю до адаптації.

У багатьох класичних визначеннях фінансовий потенціал розглядається статично, як певний обсяг ресурсів або їх структура. У запропонованій концепції увага приділяється не лише статичному стану, але й динамічним можливостям компанії адаптуватися до змін, забезпечувати зростання та ефективно управляти ризиками.

У сучасних умовах, зокрема в умовах економічної нестабільності, військових конфліктів та глобальних криз, акцент зроблено на здатність компанії досягати фінансової стабільності через інноваційне управління ресурсами та відповідність вимогам ринку.

Запропоноване трактування акцентує увагу на стратегічному аспекті фінансового потенціалу. Він не лише забезпечує поточні операційні потреби, але й формує фундамент для довгострокового розвитку компанії.

Таким чином, трактування відрізняється своєю системністю, акцентом на динамічність і стратегічність, що дозволяє краще врахувати виклики та особливості сучасного страхового ринку.

Основними компонентами фінансового потенціалу страхової компанії є (рис. 1.2):

- ✓ капітал компанії — власний капітал, який включає статутний капітал, нерозподілений прибуток та резерви, що створюють фінансову основу для проведення страхових операцій;
- ✓ страхові резерви — кошти, що формуються для покриття можливих страхових виплат у майбутньому та забезпечують виконання зобов'язань компанії перед клієнтами навіть за несприятливих умов;

✓ інвестиційний портфель — фінансові активи, які страхова компанія інвестує для отримання доходів, адже збільшення інвестиційного капіталу страховика можливо завдяки наявності страхових резервів та власного капіталу [10, с. 323];

✓ залучений капітал — позикові кошти, що використовуються для фінансування операцій, покриття витрат або інвестування, однак його застосування залежить від кредитоспроможності та фінансової стійкості компанії.

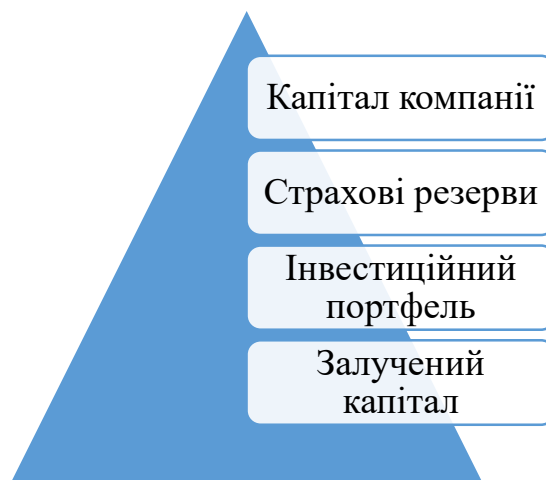

Рис. 1.2. Компоненти фінансового потенціалу страхової компанії

Джерело: побудовано на основі 2

Фінансовий потенціал виконує декілька ключових функцій, що сприяють успішному функціонуванню страхової компанії на ринку (рис. 1.3). Їх комплексна реалізація забезпечує ефективність діяльності страховика в умовах динамічного економічного середовища.

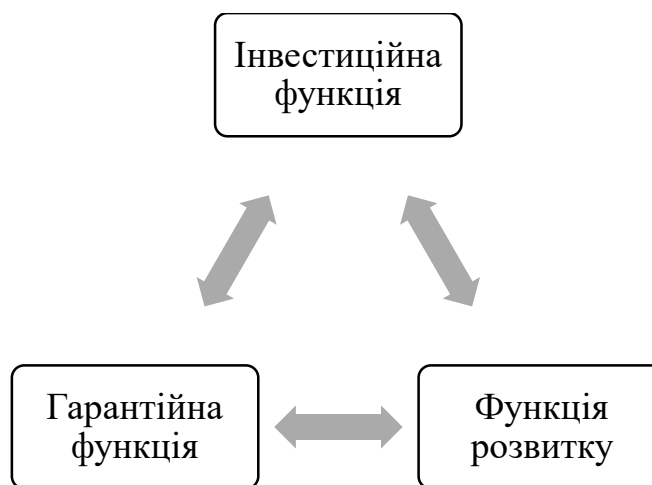

Рис. 1.3. Функції фінансового потенціалу страхової компанії

Джерело: побудовано на основі 6

Основне завдання гарантійної функції полягає в забезпеченні виконання компанією своїх зобов'язань перед застрахованими особами, контрагентами та державними органами. Вона включає формування резервів, які дозволяють своєчасно покривати збитки за страховими випадками, адже достатній фінансовий потенціал є запорукою того, що компанія залишається платоспроможною навіть у разі великих страхових виплат, що критично важливо для довіри клієнтів і підтримки стабільності на ринку.

Інвестиційна функція відображає здатність страхової компанії ефективно управляти своїм інвестиційним портфелем. Інвестиції забезпечують додатковий дохід, що сприяє збільшенню фінансових ресурсів компанії. В умовах високої конкуренції успішна інвестиційна діяльність дозволяє не лише забезпечувати резерви, але й інвестувати в інновації, модернізацію бізнес-процесів і підвищення рівня сервісу.

Функція розвитку спрямована на стратегічне зростання компанії, зокрема через розширення асортименту страхових продуктів, оптимізацію процесів обслуговування клієнтів та розширення географії діяльності. Реалізація функції

розвитку забезпечує довгострокове зміцнення позицій компанії на ринку, сприяє залученню нових клієнтів і підвищенню їхньої лояльності.

У сучасних умовах глобальної економічної нестабільності, геополітичних ризиків та посилення конкуренції особливий акцент необхідно зробити на гарантійній функції, так як гарантійна функція напряму впливає на репутацію страхової компанії, яка є вирішальним фактором у прийнятті рішення клієнтами щодо вибору страховика, а також через посилення регуляторних вимог до платоспроможності страхових компаній, наприклад, у рамках директиви Solvency II в ЄС. Невиконання цих норм може призвести до фінансових санкцій і втрати ліцензії.

Слід наголосити, що страховики з високим рівнем фінансової надійності підтримують стабільність страхового ринку в цілому, що особливо важливо в період кризових явищ.

Таким чином, посилення фінансового потенціалу для забезпечення гарантійної функції є першочерговим завданням для сучасних страхових компаній, оскільки саме ця функція є основою їхньої стабільності та довіри на ринку.

1.2. Фактори, що впливають на фінансовий потенціал страхової компанії

Фінансовий потенціал страхової компанії є фундаментальним показником, який визначає її здатність ефективно функціонувати в умовах сучасного ринкового середовища. Успішне забезпечення платоспроможності, конкурентоспроможності та виконання страхових зобов'язань залежить від широкого спектра чинників, які формують цей потенціал. Аналіз цих факторів є

необхідним для розуміння механізмів формування фінансової стійкості страховика та виявлення шляхів його оптимізації.

У сучасних умовах економічної нестабільності, загострення конкуренції та змін у регуляторному полі, страхові компанії зіштовхуються з численними викликами, які суттєво впливають на їхній фінансовий стан. До таких викликів належать економічні кризи, геополітичні ризики, динаміка страхового ринку, розвиток цифрових технологій та зростаючі очікування клієнтів щодо якості обслуговування. Кожен із цих факторів може як сприяти посиленню фінансового потенціалу компанії, так і створювати додаткові загрози для її стабільності.

Розгляд факторів, що впливають на фінансовий потенціал страхової компанії, є важливим і багатограним процесом, який дозволяє глибше зрозуміти механізми формування та реалізації її фінансових можливостей. Ідентифікація ключових внутрішніх і зовнішніх елементів, що визначають фінансову стійкість та конкурентоспроможність компанії, є основою для прийняття ефективних управлінських рішень. Такий аналіз дозволяє не лише виявити слабкі місця та ризики, які можуть негативно вплинути на діяльність компанії, але й оцінити потенційні можливості для її зростання та розвитку.

Вивчення факторів впливу сприяє формуванню обґрунтованих стратегій щодо управління фінансовими ресурсами, оптимізації витрат та підвищення дохідності. Особливо важливим є розуміння того, як різні фактори взаємодіють між собою, створюючи комплексний вплив на загальний фінансовий стан компанії. Зокрема, зовнішнє середовище формує рамкові умови, в яких компанія функціонує, тоді як внутрішні чинники забезпечують її адаптивність до цих умов.

Систематизація та характеристика цих факторів (рис. 1.4) є необхідною для побудови стійкої фінансової стратегії, яка враховує поточні виклики та перспективи ринку. Це включає аналіз таких аспектів, як економічна ситуація, регуляторне середовище, рівень конкуренції, демографічні та соціальні зміни, вплив технологій та кризових явищ. Поряд із цим, необхідно оцінювати

внутрішні фактори, зокрема управління капіталом, якість менеджменту, рівень інноваційності та ефективність використання наявних ресурсів.

Рис. 1.4. Фактори, що впливають на фінансовий потенціал страхової компанії

Джерело: побудовано на основі 11; 13

Внутрішні фактори формуються в межах самої страхової компанії та значною мірою залежать від її менеджменту, структури та обраної стратегії розвитку. Основні внутрішні фактори включають:

✓ структура капіталу - співвідношення власного та залученого капіталу впливає на фінансову стійкість компанії. Значна частка власного капіталу дозволяє знизити залежність від зовнішніх джерел фінансування, тоді як ефективне використання залучених коштів підвищує рівень ліквідності та платоспроможності;

✓ ефективність управління резервами - формування достатніх страхових резервів є основою для виконання зобов'язань перед клієнтами. Неефективне управління резервами може призвести до фінансових втрат або навіть до банкрутства;

✓ інвестиційна політика - здатність компанії ефективно розподіляти кошти між різними фінансовими інструментами визначає її дохідність. Раціональна інвестиційна політика забезпечує зростання фінансових ресурсів і мінімізує ризики;

✓ якість управління - компетентність менеджменту впливає на всі аспекти діяльності компанії, включаючи стратегічне планування, управління ризиками, фінансове прогнозування та адаптацію до змін на ринку;

✓ асортимент страхових продуктів - широкий вибір страхових послуг і їх адаптація до потреб клієнтів сприяють збільшенню доходів і зміцненню ринкових позицій компанії.

Зовнішні фактори, будучи незалежними від діяльності страхової компанії, мають суттєвий вплив на формування її фінансового потенціалу. Вони визначають як зовнішні умови функціонування компанії, так і її здатність адаптуватися до постійних змін у ринковому та економічному середовищі. Одним із найважливіших чинників є загальна економічна ситуація, яка впливає на доходи потенційних клієнтів і можливості компанії залучати додаткові

фінансові ресурси. Макроекономічні показники, такі як рівень інфляції, зміни у валютному курсі та темпи економічного зростання, створюють основу для фінансової стабільності або, навпаки, нестабільності як для окремої компанії, так і для всього страхового ринку. Підвищення рівня інфляції, наприклад, може зменшити реальну купівельну спроможність населення, що безпосередньо позначається на зниженні попиту на страхові послуги. Подібним чином, різкі коливання валютного курсу можуть створювати додаткові фінансові ризики для компаній, які мають міжнародні зобов'язання або інвестують у закордонні активи.

Регуляторне середовище є ще одним вагомим зовнішнім фактором. Вимоги до платоспроможності, формування страхових резервів та фінансової звітності, встановлені державними органами, безпосередньо впливають на структуру активів і зобов'язань страховиків. Наприклад, у разі посилення регуляторних вимог, компанії змушені виділяти більше коштів на резерви, що може обмежити їхню інвестиційну активність та знизити операційну гнучкість. Водночас стабільне і прогнозоване регуляторне середовище сприяє розвитку страхового ринку, оскільки знижує ризики для учасників і забезпечує прозорість у відносинах між страховиками, клієнтами та державою.

Рівень конкуренції на страховому ринку також відіграє важливу роль у формуванні фінансового потенціалу компанії. Підвищена конкуренція спонукає страховиків до вдосконалення сервісу, розширення асортименту страхових продуктів і зниження вартості послуг, що вимагає значних фінансових витрат на інновації, маркетинг і підтримку клієнтів. Для компаній, які не здатні адаптуватися до таких умов, зростає ризик втрати ринкових позицій, а отже, і скорочення фінансових надходжень. Водночас для лідерів ринку конкуренція може стати стимулом для залучення нових клієнтів та збільшення доходів через розвиток інноваційних підходів до надання страхових послуг.

Соціально-демографічні фактори є ще одним важливим аспектом, який формує фінансовий потенціал страхової компанії. Демографічні зміни, такі як старіння населення, зростання кількості молодих професіоналів чи зменшення рівня народжуваності, впливають на структуру попиту на страхові продукти. Наприклад, старіння населення стимулює розвиток страхування життя, пенсійного страхування та довгострокових медичних програм, тоді як молодь частіше цікавиться короткостроковими продуктами, такими як туристичне чи автомобільне страхування. Соціальні тенденції, зокрема підвищення рівня освіченості населення або зміна споживчих пріоритетів, також впливають на попит на страхові послуги та визначають необхідність адаптації пропозицій компанії.

Технологічні зміни стають дедалі вагомішим зовнішнім фактором у діяльності страховиків. Сучасні технології, такі як автоматизація процесів, впровадження цифрових платформ для клієнтів, використання великих даних та штучного інтелекту, відкривають нові можливості для оптимізації бізнес-процесів і підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами. Однак ці зміни вимагають значних фінансових інвестицій у технічну модернізацію, навчання персоналу та захист даних клієнтів, що створює додаткове навантаження на фінансовий потенціал компанії. Крім того, відмова від впровадження інновацій може призвести до втрати конкурентоспроможності в умовах цифрової трансформації ринку.

Особливу увагу варто приділити впливу кризових явищ, які часто є непередбачуваними та мають значний вплив на фінансовий стан страхової компанії. Пандемії, природні катастрофи, економічні чи політичні кризи можуть викликати як різке збільшення попиту на певні види страхування, наприклад медичне чи майнове страхування, так і значні фінансові збитки через зростання страхових виплат. Наприклад, під час пандемії COVID-19 багато страховиків зазнали втрат через масові виплати за полісами страхування життя та медичного

страхування. Крім того, військові конфлікти можуть впливати на зменшення активності в певних регіонах, що ускладнює збір страхових премій і ведення бізнесу загалом.

Усі зазначені зовнішні фактори взаємодіють між собою, створюючи комплексний вплив на фінансовий потенціал страхової компанії. Їх врахування дозволяє не лише оцінити поточний стан фінансових ресурсів компанії, але й спрогнозувати ризики, розробити стратегії для їх мінімізації та забезпечити стабільне функціонування у довгостроковій перспективі. Системний підхід до аналізу зовнішніх чинників стає невід'ємною частиною фінансового менеджменту сучасних страховиків.

Внутрішні та зовнішні фактори взаємодіють між собою, формуючи комплексний вплив на фінансовий потенціал страхової компанії. Наприклад, ефективне управління внутрішніми ресурсами може компенсувати вплив негативних зовнішніх факторів, тоді як несприятливі економічні умови можуть нівелювати зусилля компанії з розвитку.

Ідентифікація та аналіз факторів, що впливають на фінансовий потенціал страхової компанії, дозволяють розробити ефективні стратегії управління. Зокрема, це сприяє:

- посиленню фінансової стійкості компанії;
- підвищенню її адаптивності до змінного ринкового середовища;
- оптимізації фінансових ресурсів;
- впровадженню інновацій для зростання конкурентоспроможності.

Таким чином, системний підхід до аналізу внутрішніх і зовнішніх факторів є невід'ємною складовою фінансового менеджменту страхової компанії, який забезпечує її ефективну діяльність у довгостроковій перспективі.

1.3. Методи оцінки фінансового потенціалу страхової компанії

Оцінка фінансового потенціалу страхової компанії є важливим інструментом для виявлення її можливостей у забезпеченні фінансової стійкості, виконанні зобов'язань перед клієнтами та реалізації стратегічних цілей. Вибір методів оцінки залежить від специфіки діяльності компанії, умов ринку, а також мети аналізу. Методи можна умовно поділити на кількісні та якісні, що забезпечує комплексний підхід до визначення фінансового потенціалу.

Кількісні методи ґрунтуються на використанні фінансових показників та математичних розрахунків для визначення рівня фінансового потенціалу компанії. Основними з яких є:

a) аналіз фінансових коефіцієнтів включає розрахунок і аналіз коефіцієнтів ліквідності, платоспроможності, рентабельності та інших фінансових показників. Наприклад, коефіцієнт платоспроможності дозволяє оцінити здатність компанії виконувати свої фінансові зобов'язання, а коефіцієнт рентабельності активів відображає ефективність використання ресурсів;

b) оцінка власного капіталу, так як визначення обсягу власного капіталу страхової компанії та його структури є важливим показником фінансової стійкості, що дозволяє оцінити, наскільки компанія залежить від зовнішніх джерел фінансування;

c) аналіз страхових резервів включає розрахунок резервів відповідно до нормативів та оцінку їх достатності для покриття страхових зобов'язань;

d) оцінка інвестиційного портфеля базується на аналізі структури та дохідності інвестицій компанії, оскільки ефективність управління інвестиціями прямо впливає на фінансову стабільність.

Якісні методи враховують нематеріальні аспекти, які впливають на фінансовий потенціал, такі як управлінська компетентність, репутація компанії

на ринку, інноваційність підходів до обслуговування клієнтів. До основних методів належать:

- оцінка репутації та бренду впливає на її здатність залучати клієнтів і партнерів. Тут доцільно використовувати індекси задоволеності клієнтів, оцінка рейтингових агентств та ринкові дослідження;
- аналіз ризиків включає оцінку як внутрішніх, так і зовнішніх загроз, що впливають на фінансовий стан компанії, таких як зміна регуляторного середовища чи макроекономічна нестабільність;
- оцінка управлінської ефективності дозволяє виявити ефективність прийняття управлінських рішень, адаптації до змін ринкового середовища та здатності реалізовувати стратегічні цілі.

Усі описані методи ми згрупували у таблицю 1.2, виділивши переваги та недоліки кожного з них.

Таблиця 1.2 - Методи оцінки фінансового потенціалу страхової компанії

Метод	Суть	Переваги	Обмеження
Аналіз фінансових коефіцієнтів	Розрахунок основних фінансових показників: ліквідність, платоспроможність, рентабельність тощо	Простота у використанні, доступність даних	Не враховує якісних факторів, залежність від точності фінансової звітності
Оцінка власного капіталу	Аналіз обсягу та структури власного капіталу компанії	Дозволяє оцінити залежність від зовнішнього фінансування	Не враховує вплив зовнішніх факторів

Аналіз страхових резервів	Розрахунок резервів відповідно до нормативів, оцінка їх достатності для покриття страхових зобов'язань	Забезпечує оцінку фінансової стійкості	Висока залежність від регуляторних вимог
Оцінка інвестиційного портфеля	Аналіз структури, диверсифікації та дохідності інвестицій	Сприяє підвищенню ефективності управління фінансовими ресурсами.	Вимагає високого рівня фінансової експертизи
Оцінка репутації та бренду	Аналіз ринкової репутації за допомогою рейтингів, індексів задоволеності клієнтів, досліджень	Враховує нематеріальні активи	Суб'єктивність оцінок, складність у вимірюванні
Аналіз ризиків	Якісна оцінка ризиків: регуляторних, макроекономічних, внутрішніх.	Дозволяє прогнозувати загрози та адаптуватися до змін	Складність у прогнозуванні та вимірюванні впливу окремих ризиків
Оцінка управлінської ефективності	Аналіз компетентності керівництва, здатності до адаптації, ефективності реалізації стратегічних планів	Враховує людський фактор і стратегічний потенціал	Суб'єктивність оцінок, потреба в детальних даних про управлінські процеси

Доцільно наголосити про застосування комплексного підходу до оцінки фінансового потенціалу страхової компанії як ключовий інструмент для забезпечення її стійкості, конкурентоспроможності та стратегічного розвитку. Такий підхід базується на глибокому аналізі як кількісних, так і якісних аспектів

діяльності компанії, що дозволяє отримати всебічну оцінку її фінансових можливостей і перспектив. У сучасних умовах, коли динамічність ринкового середовища, зростаючий рівень конкуренції та економічні ризики стають невід'ємними характеристиками бізнесу, комплексний підхід стає не лише бажаним, а й обов'язковим.

Особливу увагу в цьому контексті слід приділяти інтеграції різних методів аналізу, що дозволяють розкрити потенціал компанії з різних сторін. Зокрема, використання аналізу фінансових коефіцієнтів дає змогу отримати ключові показники платоспроможності, ліквідності, рентабельності та фінансової стійкості. Це допомагає визначити, наскільки ефективно компанія управляє своїми фінансовими ресурсами, та виявити можливі зони ризику або точки зростання.

Оцінка інвестиційного портфеля страхової компанії є ще одним важливим елементом комплексного підходу. Інвестиції є не лише джерелом додаткового доходу, але й інструментом забезпечення довгострокової стабільності компанії. Важливим завданням є оптимізація структури інвестиційного портфеля з урахуванням прибутковості, ліквідності та ризиків, пов'язаних із ринковими коливаннями. У цьому аспекті також варто враховувати нові можливості, які відкриваються завдяки інноваційним фінансовим інструментам, таким як зелений бізнес, стартапи чи цифрові активи.

Аналіз ризиків виступає ще одним невід'ємним компонентом комплексної оцінки. У страхуванні ризики є основою діяльності, тому їх глибоке розуміння та ефективне управління стають критично важливими. Проведення аналізу ризиків дозволяє ідентифікувати потенційні загрози для фінансової стабільності компанії, оцінити їх вплив і розробити механізми їх мінімізації. Це включає як внутрішні ризики, пов'язані з операційною діяльністю компанії, так і зовнішні ризики, зумовлені макроекономічними, соціальними чи технологічними змінами.

У сучасних умовах інтеграція зазначених методів є необхідною для всебічного оцінювання поточного фінансового стану страхової компанії та її здатності генерувати доходи в майбутньому. Застосування такого підходу дозволяє адаптуватися до змінного ринкового середовища, забезпечуючи стратегічну гнучкість та здатність швидко реагувати на виклики.

Крім того, комплексний підхід до оцінки фінансового потенціалу сприяє формуванню ефективної фінансової стратегії, яка базується на реальних показниках і обґрунтованих прогнозах. Це дозволяє компанії не лише виживати в умовах жорсткої конкуренції, але й активно розвиватися, створюючи додаткову вартість для своїх клієнтів і акціонерів. Таким чином, впровадження комплексної оцінки фінансового потенціалу є ключовим чинником для забезпечення стабільності та успішного функціонування страхової компанії на сучасному ринку.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ «ПЗУ УКРАЇНА»

2.1. Характеристика страхової компанії «ПЗУ Україна»

ПрАТ СК «ПЗУ Україна» є частиною Групи PZU, яка протягом трьох десятиліть успішно працює на ринку страхування України, виконуючи свої зобов'язання перед клієнтами та партнерами. Як одна з провідних компаній галузі, вона активно співпрацює з Лігою страхових організацій України (ЛСОУ), беручи участь у покращенні страхового законодавства та впровадженні європейських стандартів бізнесу з акцентом на захист прав споживачів. З 20 грудня 2023 року ПрАТ «СК «ПЗУ Україна» є членом Президії ЛСОУ.

Компанія має понад 30 ліцензій на різні види страхування, є учасником Міжнародного товариства польських підприємців в Україні та повноправним членом Моторного (транспортного) страхового бюро України (МТСБУ). Кожного кварталу вона підтверджує свою надійність, отримуючи зелений індикатор у рейтингу МТСБУ. Крім того, компанія бере активну участь у спільних ініціативах з Національним банком України щодо розвитку страхового ринку у 2024 році.

Незважаючи на воєнні дії та виклики в країні, компанія продовжує свою діяльність без зупинок, виконуючи всі зобов'язання перед клієнтами та партнерами. На 31 грудня 2023 року в компанії працювали 565 штатних співробітників та 1,359 страхових агентів (з них 996 фізичних осіб). Адреса компанії: 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 42.

Основною метою Компанії є провадження страхової діяльності з метою отримання прибутку. Сфера її діяльності охоплює надання послуг з усіх видів страхування (як добровільного, так і обов'язкового), перестраховування, а також послуги іншим страховим компаніям на основі укладених угод, якщо це

стосується напрямків діяльності страховика. Компанія працює відповідно до отриманих ліцензій. Вона усвідомлює, наскільки важливим є вплив належної корпоративної поведінки на ставлення інвесторів до українського ринку, і прагне стати зразковим учасником цього середовища. Для досягнення цієї мети розроблено план дій, що включає створення прозорої та ефективної системи корпоративного управління, яка враховуватиме інтереси великих і малих акціонерів, керівництва, партнерів компанії та суспільства загалом.

Компанія ПрАТ «СК «ПЗУ Україна» здійснює свою діяльність через дочірнє підприємство ТОВ «СОС Сервіс Україна», яке спеціалізується на наданні асистансних послуг. Ця структура дозволяє компанії пропонувати широкий спектр послуг, орієнтуючи свої зусилля на підвищення ефективності обслуговування клієнтів.

ПрАТ «СК «ПЗУ Україна» має розгалужену мережу філіалів, що складається з 44 відокремлених підрозділів, що сприяє забезпеченню присутності компанії в різних регіонах і доступності її послуг для широкої аудиторії. Це дозволяє компанії швидко реагувати на потреби ринку та забезпечувати високий рівень обслуговування клієнтів.

Організаційна структура компанії є багаторівневою. Центральний офіс включає 5 департаментів і 11 управлінь, що забезпечує ефективне управління та координацію діяльності всіх підрозділів. Основними органами управління є Загальні збори акціонерів, Наглядова рада та Правління. Загальні збори є вищим органом, що складається з акціонерів, які приймають важливі рішення щодо стратегічного розвитку компанії. Наглядова рада, до складу якої входять 8 осіб, відповідає за контроль за діяльністю Правління та реалізацію стратегії компанії. Голова Наглядової ради Анджей Гладиш забезпечує ефективну комунікацію між акціонерами та керівництвом.

Правління, яке складається з 4 членів на чолі з Головою Правління Яцеком Матусяком, здійснює оперативне управління компанією та реалізацію

стратегічних рішень. Ця структура сприяє динамічному управлінню та швидкому реагуванню на зміни в ринковому середовищі, що є важливим для успішної діяльності компанії в умовах сучасного бізнесу.

Основні напрями діяльності страхової компанії зобразимо на рис. 2.1.

Страховання життя	<ul style="list-style-type: none"> • Страховання життя та здоров'я фізичних осіб
Страховання відповідальності	<ul style="list-style-type: none"> • Страховання цивільно-правової відповідальності, страхування професійної відповідальності
Страховання майна	<ul style="list-style-type: none"> • Страховання нерухомості, автотранспорту, майна юридичних осіб
Страховання від нещасних випадків	<ul style="list-style-type: none"> • Страховання від нещасних випадків, страхування від нещасних випадків на виробництві
Страховання медичних витрат	<ul style="list-style-type: none"> • Страховання медичних витрат, страхування від втрати працездатності
Страховання подорожей	<ul style="list-style-type: none"> • Страховання подорожей, страхування медичних витрат за кордоном
Страховання інших ризиків	<ul style="list-style-type: none"> • Страховання сільськогосподарської продукції, страхування фінансових ризиків

Рис. 2.1. Види страхування, якими займається страхова компанія ПЗУ Україна

Сформовано на основі: 21

ПрАТ «СК «ПЗУ Україна» є провідною страховою компанією в Україні, яка пропонує широкий спектр страхових послуг для фізичних і юридичних осіб. Основні напрями її діяльності включають страхування майна, автомобілів, життя та здоров'я, а також відповідальності. Компанія забезпечує фінансовий захист клієнтів від ризиків, пов'язаних з нещасними випадками, стихійними лихами,

крадіжками і медичними витратами. Компанія постійно вдосконалює свої продукти та сервіси, щоб відповідати потребам клієнтів і забезпечувати високий рівень обслуговування.

Український страховий ринок можна охарактеризувати як досить фрагментований: на кінець 2023 року, а саме на 30 листопада, на ньому функціонувало 95 страхових компаній. З 2010 року спостерігається тенденція до скорочення кількості страховиків. Найбільше компаній вийшло з ринку в період 2022-2023 років, коли Національний банк України впроваджував законодавчі зміни та здійснював контроль за дотриманням обов'язкових стандартів у зв'язку з порушеннями нормативних вимог. Попри велику кількість учасників ринку, станом на 30 вересня 2023 року десять найбільших компаній в сегменті non-life забезпечували 64,7% загальної суми страхових премій. Протягом трьох кварталів 2023 року ПЗУ отримала 4,3% від загальних страхових премій на ринку ризикового страхування, що на 0,6 відсоткового пункту більше в порівнянні з аналогічним періодом 2022 року. Цей показник дозволив компанії зайняти 10-те місце за валовими преміями в рейтингу ризикових страхових компаній України (табл. 2.1).

Незважаючи на складні економічні умови та зміни в регуляторному середовищі, ПЗУ змогла продемонструвати позитивну динаміку, що свідчить про ефективність її стратегії та управлінських рішень.

Успіхи компанії на ринку ризикового страхування підтверджують її здатність адаптуватися до змін у попиті та потребах клієнтів. ПЗУ активно розвиває нові продукти та послуги, орієнтуючись на сучасні вимоги споживачів, що дозволяє їй зберігати конкурентоспроможність. Окрім того, компанія продовжує вдосконалювати процеси підбору ризиків та управління ними, що забезпечує підвищення якості обслуговування клієнтів.

Впровадження інноваційних технологій у процеси страхування також відіграє важливу роль у зростанні премій. Застосування цифрових платформ для

обробки заявок, управління полісами та надання клієнтам доступу до інформації сприяє підвищенню задоволеності клієнтів та ефективності внутрішніх процесів.

Таблиця 2.1. - ТОП-10 найбільших ризикових страховиків за преміями, ІП 2024

№	Страхова компанія	Страхові платежі на 30.06.2024 р., тис.грн.
1	ТАС СГ	2 057 546
2	УНІКА	2 033 026
3	АРХ	1 955 154
4	ІНГО	1 526 708
5	УСГ	1 408 935
6	ВУСО	1 394 987
7	АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ	1 273 089
8	UNIVERSALNA	1 200 191
9	КНЯЖА	1 139 868
10	PZU УКРАЇНА	1 066 842

Джерело: 26

З огляду на тенденції на ринку і прогнози розвитку, компанія має потенціал для подальшого зростання і укріплення своїх позицій, якщо зможе зберігати стратегічний фокус на інноваціях, якості обслуговування та адаптації до змінюваних умов ринку.

2.2. Аналіз фінансового стану компанії «ПЗУ Україна»

Аналіз фінансової звітності страхової компанії є важливою складовою ефективного управління, оскільки дозволяє оцінити її фінансовий стан, стабільність та розвиток у контексті ринкових умов. Однак, навіть без детального розгляду показників фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності, такий аналіз залишається актуальним. Фінансова звітність дозволяє отримати загальне уявлення про результати діяльності компанії, її доходи, витрати та прибутковість, що є ключовими факторами для прийняття управлінських рішень. Зокрема, через аналіз звітності можна виявити ефективність інвестиційної політики страховика, що напряду впливає на формування страхових резервів і забезпечення зобов'язань перед клієнтами. Крім того, аналіз дає можливість відстежити динаміку розвитку компанії в контексті ринкових змін, оцінити ефективність управлінських рішень і їх відповідність загальній стратегії компанії. Важливо також враховувати фактори зовнішнього середовища, такі як макроекономічні умови та законодавчі зміни, які можуть суттєво вплинути на діяльність страхової компанії, зокрема її фінансові результати та здатність адаптуватися до нових умов ринку.

Аналіз активів страхової компанії є ключовим елементом фінансового аналізу, оскільки саме активи виступають основою її фінансової стабільності та здатності виконувати зобов'язання перед клієнтами. Страхова діяльність пов'язана зі значними ризиками, і для їх покриття компанія повинна володіти достатніми та якісними активами, які забезпечують надійну базу для виконання страхових виплат.

Аналіз активів страхової компанії дозволяє оцінити їх структуру, динаміку та ліквідність, що є важливими факторами для розуміння, наскільки ефективно компанія управляє своїми ресурсами. Страховик, як правило, має різноманітний портфель активів, який може включати нерухомість, цінні папери, депозити,

страхові резерви та інші фінансові інструменти. У процесі аналізу важливо оцінювати співвідношення між різними категоріями активів, оскільки воно безпосередньо впливає на ліквідність компанії, а також її здатність оперативно реагувати на ринкові коливання.

Таблиця 2.2 - Аналіз активів ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна», тис.грн

Актив	2023 р.	2022 р.	2021 р.	Відхилення 2023/2021, +/-
Основні засоби включно з активами права використання	48,749	48,529	48,398	0,351
<i>Основні засоби</i>	<i>48,731</i>	<i>48,491</i>	<i>48,380</i>	<i>0,351</i>
<i>Активи з права використання</i>	<i>18</i>	<i>38</i>	<i>18</i>	<i>0</i>
Інвестиційна нерухомість	10,717	10,588	9,804	0,913
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	51,066	35,079	25,884	25,182
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства	417,911	302,920	415,103	2,808
Активи у вигляді залишку коштів у централізованих страхових резервних фондах	559,329	342,409	341,080	218,249
Інші фінансові активи	689,771	485,815	584,769	105,002
Утримувані контракти перестрашування, що належать до активів	329,020	390,926	692,225	-363,205
Запаси	1,086	1,071	958	-956,914
Інші нефінансові активи	23,404	15,837	20,632	2,772
Інша дебіторська заборгованість	29,511	24,130	24,762	4,749
Грошові кошти та їх еквіваленти	307,003	364,458	109,122	197,881
Загальна сума активів	2,467,567	2,021,762	2,272,737	194,830

Розраховано на основі 21; 32

Аналіз активів ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна» за період 2021–2023 років демонструє значну динаміку змін в різних категоріях активів, що свідчить про адаптацію компанії до ринкових умов та зміну інвестиційної

стратегії. Загальна сума активів за цей період зросла на 194,830 тис. грн, що є позитивним сигналом щодо фінансової стійкості компанії.

Основні засоби, включно з активами права використання, залишаються практично стабільними, з незначним зростанням на 0,351 тис. грн між 2021 і 2023 роками, що свідчить про те, що компанія не інвестує активно в основні засоби. Натомість активи з права використання залишаються без змін, що свідчить про стабільність у використанні орендованих активів.

Інвестиційна нерухомість зросла на 0,913 тис. грн, що вказує на поступове збільшення вкладень у нерухомість, яка може бути джерелом стабільного доходу. Нематеріальні активи за винятком гудвілу зросли на 25,182 тис. грн, що є суттєвим стрибком і може свідчити про інвестиції в технології, програмне забезпечення або інші нематеріальні ресурси, що підвищують конкурентоспроможність компанії.

Особливу увагу привертає значне зростання інвестицій в дочірні підприємства та асоційовані компанії (на 2,808 тис. грн) та активів у централізованих страхових резервних фондах (на 218,249 тис. грн), що є показником посилення фінансової бази для виконання страхових зобов'язань.

Однак найбільші зміни відбулися в категорії грошових коштів та їх еквівалентів, які зросли на 197,881 тис. грн, що може свідчити про покращення ліквідності компанії або збільшення обсягів зберігання коштів для швидкого доступу до фінансових ресурсів. Натомість активи, утримувані перестраховальниками, суттєво зменшились на 363,205 тис. грн, що може бути пов'язано зі змінами в політиці перестраховування або переглядом умов співпраці з партнерами.

Отже, аналіз активів ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна» за 2021-2023 роки демонструє загальну позитивну динаміку, зокрема зростання нематеріальних активів, інвестицій у дочірні підприємства та асоційовані компанії, збільшення грошових коштів та активів у централізованих страхових

резервних фондах. Це свідчить про стратегічний розвиток компанії та її здатність зберігати фінансову стійкість у мінливих умовах ринку.

Структура активів ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна» за 2023 рік (рис. 2.2) демонструє збалансований підхід до управління різними категоріями активів, що є важливим для забезпечення стабільності та ліквідності страхової діяльності.

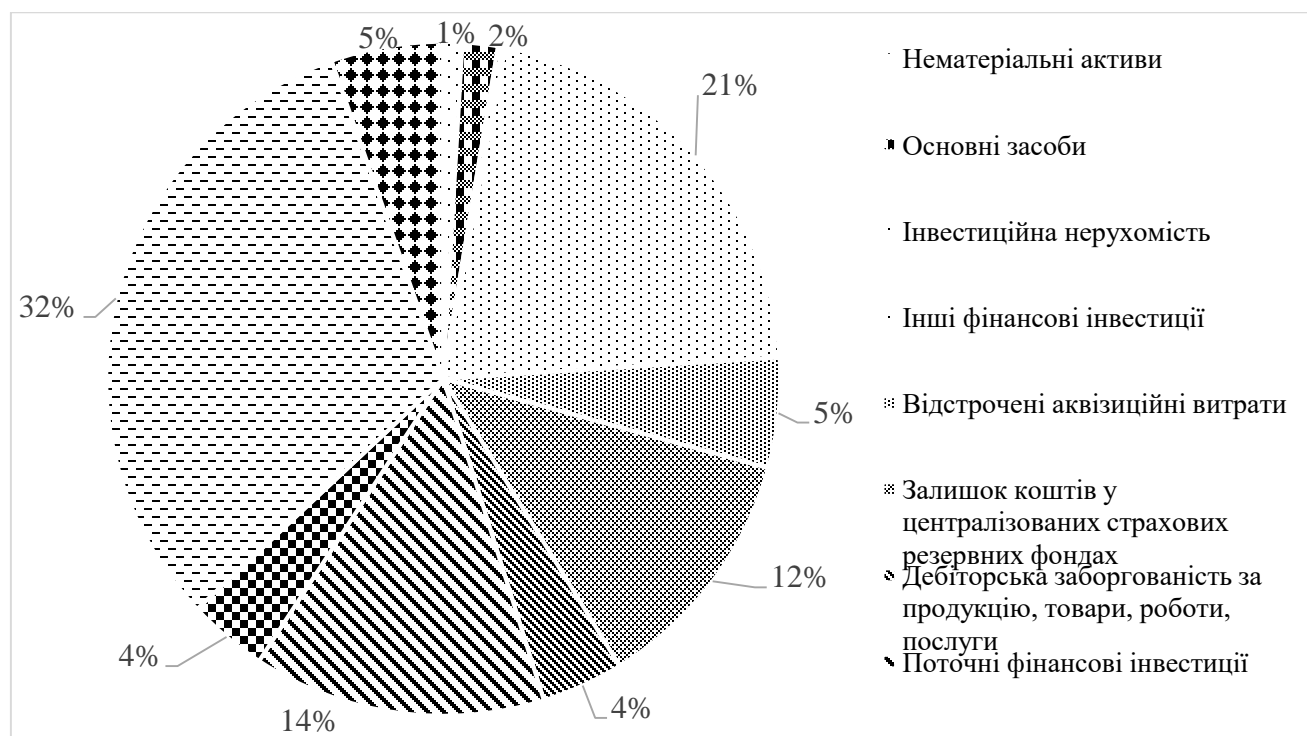

Рис. 2.2. Структура активів ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна» за 2023 рік

Побудовано на основі 32

Найбільшу частку в структурі активів займають інвестиції в дочірні та асоційовані підприємства, інші фінансові активи та активи в централізованих страхових резервних фондах. Така структура вказує на акцент компанії на диверсифікації та зміцненні резервів для покриття страхових зобов'язань. Зростання нематеріальних активів свідчить про значні інвестиції в технології та

інноваційні рішення, що сприяють підвищенню конкурентоспроможності компанії.

Значна частина ліквідних активів у вигляді грошових коштів та їх еквівалентів підвищує фінансову гнучкість і готовність компанії швидко реагувати на зміни ринкових умов та виконувати свої зобов'язання. Водночас зниження активів, пов'язаних із перестраховуванням, вказує на можливі зміни в управлінні ризиками та оптимізацію перестраховальної політики.

Загалом, структура активів ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна» свідчить про ефективне управління ресурсами, диверсифікацію інвестицій і стратегічне зростання, що забезпечує довгострокову фінансову стійкість компанії та здатність виконувати свої зобов'язання перед клієнтами в умовах сучасного ринку.

Важливим є дослідження власного капіталу страхової компанії (табл. 2.3), оскільки цей показник безпосередньо визначає її фінансову стійкість та здатність ефективно функціонувати в умовах ризикованого середовища страхового бізнесу. Власний капітал відображає ті ресурси, які компанія може використовувати для покриття своїх зобов'язань без залучення зовнішніх фінансів, що забезпечує незалежність від зовнішніх джерел фінансування і підвищує довіру клієнтів та інвесторів.

Дослідження власного капіталу дозволяє оцінити рівень захищеності компанії від непередбачуваних фінансових втрат. Високий рівень власного капіталу свідчить про можливість компанії поглинати фінансові шоки, викликані несприятливими змінами на ринку або неочікувано великими страховими виплатами. Це особливо важливо для страхової діяльності, яка пов'язана з управлінням ризиками.

Крім того, аналіз структури власного капіталу дає можливість оцінити ефективність управління фінансовими ресурсами компанії. Зокрема, важливо досліджувати такі складові, як статутний капітал, резервний капітал та

нерозподілений прибуток, що забезпечують фінансову стабільність та стійкість компанії в довгостроковій перспективі. Резерви, сформовані за рахунок власного капіталу, є критичними для виконання страхових зобов'язань та підтримки платоспроможності.

Окрім того, власний капітал є основою для подальшого розвитку та інвестування. Чим вищий його рівень, тим більше можливостей у страхової компанії для розширення бізнесу, інвестицій у нові продукти чи ринки, а також підвищення конкурентоспроможності на ринку страхових послуг.

Таблиця 2.3 – Аналіз власного капіталу ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна», тис.грн

Показник	2023 р.	2022 р.	2021 р.	Відхилення 2023/2021, +/-
Статутний капітал	48,518	19,407	19,407	29,111
Нерозподілений прибуток	98,565	121,538	(4,085)	102,65
Емісійний дохід	426,622	426,622	426,622	0
Дооцінка	383,493	288,555	378,691	4,802
Резервний капітал	32,498	25,917	25,441	7,057
Резерв фінансових витрат (доходів) за страхуванням від випущених страхових контрактів	17,754	29,323	2,224	15,53
Резерв фінансових доходів (витрат) від утримуваних контрактів перестраховування	(15,642)	(24,031)	(2,308)	-13,334
Загальна сума власного капіталу	991,808	887,331	845,992	145,816

Розраховано на основі 21; 32

Аналіз власного капіталу ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна» за 2023 рік демонструє позитивну динаміку зростання основних показників, що свідчить про покращення фінансової стабільності та стійкості компанії.

Статутний капітал у 2023 році зріс до 48,518 тис. грн, що є суттєвим збільшенням на 29,111 тис. грн порівняно з 2021 роком. Це свідчить про те, що компанія залучила додатковий капітал для розвитку або забезпечення своєї діяльності, що сприяє підвищенню її конкурентоспроможності.

Нерозподілений прибуток у 2023 році становить 98,565 тис. грн, що є значним покращенням порівняно з негативним показником у 2021 році (-4,085 тис. грн). Зростання на 102,65 тис. грн відображає прибуткову діяльність компанії та ефективно управління фінансовими ресурсами протягом останніх років.

Емісійний дохід залишається стабільним на рівні 426,622 тис. грн упродовж аналізованого періоду, що свідчить про відсутність додаткових випусків акцій або змін у структурі власності компанії.

Дооцінка активів також зросла до 383,493 тис. грн, що є збільшенням на 4,802 тис. грн порівняно з 2021 роком, що підкреслює зростання вартості активів компанії, яке може бути пов'язане з переоцінкою власності або інвестицій.

Резервний капітал збільшився на 7,057 тис. грн і досягнув 32,498 тис. грн у 2023 році, що вказує на активне формування резервів для покриття можливих фінансових ризиків і підвищення фінансової стабільності компанії.

Резерв фінансових витрат за страхуванням від випущених страхових контрактів знизився до 17,754 тис. грн, що відображає скорочення зобов'язань за випущеними страховими контрактами, хоча цей показник залишається досить вагомим у загальній структурі власного капіталу.

Варто звернути увагу на зниження резерву фінансових доходів (витрат) від утримуваних контрактів перестраховування, який у 2023 році становив -15,642 тис. грн, що на 13,334 тис. грн нижче за 2021 рік. Це може вказувати на певні труднощі в управлінні перестраховувальними ризиками або зменшення фінансових доходів від перестраховувальної діяльності.

Загальна сума власного капіталу у 2023 році зросла до 991,808 тис. грн, що на 145,816 тис. грн більше порівняно з 2021 роком. Все це вказує на суттєве

зростання свідчить про зміцнення фінансової бази компанії та її здатність справлятися з зовнішніми викликами і продовжувати розвиток.

Аналіз структури власного капіталу ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна» показує стабільний ріст ключових показників, зокрема статутного капіталу, нерозподіленого прибутку та резервного капіталу, що свідчить про ефективне управління фінансами та здатність компанії до довгострокового функціонування. Зниження зобов'язань за перестраховальними контрактами та нарощування власного капіталу підвищують фінансову стійкість і забезпечують основу для подальшого розвитку компанії на страховому ринку України.

Аналіз забезпечень та зобов'язань страхової компанії (табл. 2.4, рис. 2.3) є ще одним елементом для оцінки її фінансової стійкості, платоспроможності та здатності виконувати зобов'язання перед клієнтами та контрагентами. Зобов'язання страхових компаній можуть включати як короткострокові, так і довгострокові фінансові зобов'язання, а також забезпечення для покриття майбутніх виплат за страховими договорами. Детальний аналіз цих показників допомагає оцінити ризики компанії, пов'язані з невиконанням фінансових зобов'язань, та розуміти, наскільки ефективно вона управляє своїми ресурсами.

Таблиця 2.4 – Аналіз забезпечень та зобов'язань страхової компанії, тис.грн

	2023 р.	2022 р.	2021 р.	Відхилення 2023/2021, +/-
Забезпечення винагород працівникам	32,816	25,656	18,960	13,856
Інше забезпечення	5,367	4,763	3,041	2,326
Загальна сума забезпечень	38,183	30,419	22,001	16,182
Відстрочені податкові зобов'язання	34,354	21,168	51,970	-17,616
Інша кредиторська заборгованість	18,006	7,500	4,269	13,737

Продовження таблиці 2.4

Поточні податкові зобов'язання, поточні	1,636	12,418	3,438	-1,802
Інші нефінансові зобов'язання	15,367	8,713	16,903	-1,536
Випущені страхові контракти, що належать до зобов'язань	1,334,278	992,408	1,321,829	12,449
Утримувані контракти перестраховання, що належать до зобов'язань	33,935	61,805	6,335	27,600
Загальна сума зобов'язань	1,437,576	1,104,012	1,404,744	27,6

Розраховано на основі 21; 32

Аналіз забезпечень та зобов'язань ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна» показує, що компанія успішно управляє своїми фінансовими зобов'язаннями та резервами. Зростання забезпечень вказує на проактивний підхід до покриття можливих витрат, в той час як зменшення відстрочених податкових зобов'язань та поточних податкових зобов'язань свідчить про покращення фінансової ситуації. Активне розширення випущених страхових контрактів вказує на зростання бізнесу, але також варто звернути увагу на зменшення утримуваних контрактів перестраховання, що може вказувати на зміну в управлінні ризиками. Загалом, компанія демонструє фінансову стійкість та готовність до виконання своїх зобов'язань.

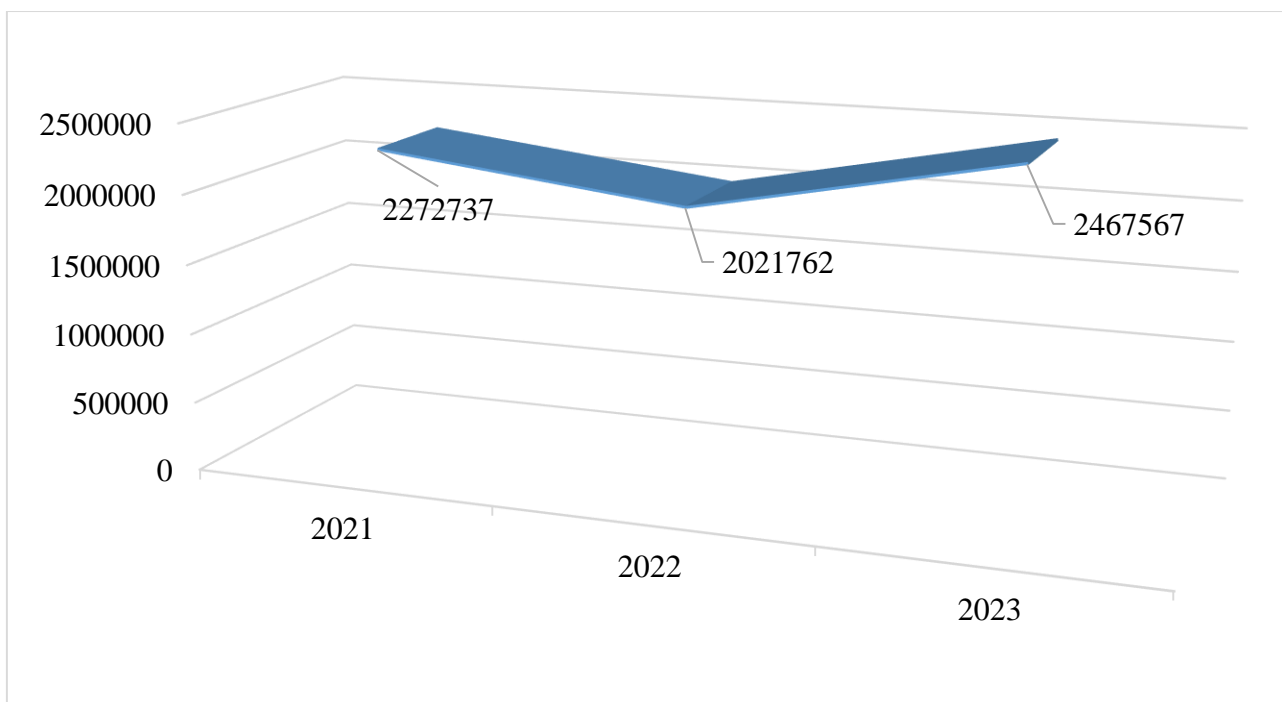

Рис. 2.3. Загальна сума власного капіталу та зобов'язань ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна», тис.грн

Зростання загальної суми власного капіталу ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна» на 145,816 тис. грн свідчить про покращення фінансової стійкості та збільшення інвестиційної привабливості компанії. Це, в свою чергу, забезпечує основу для подальшого розвитку та нарощування ринкової частки. Невелике зростання зобов'язань (на 27,6 тис. грн) у контексті активного зростання власного капіталу може вказувати на розумне управління фінансовими ризиками, оскільки компанія успішно балансує між ростом бізнесу та контролем за фінансовими зобов'язаннями. У цілому, фінансова стабільність компанії виглядає позитивно, з потенціалом для подальшого зростання та розвитку.

Таблиця 2.5 – Дохід та прибуток страхової компанії, тис.грн

	2023 р.	2022 р.	Темпи росту, %
Дохід від страхування	1,611,675	1,451,780	11,0
Фінансові дохід (витрати) від утримуваних контрактів перестраховання, які визнано в прибутку або збитку	23,900	31,310	-23,6
Процентні доходи, обчислені із застосуванням методу ефективного відсотка	160,794	107,458	49,6
Результат фінансової діяльності	118,899	17,343	585,5
Інші доходи (витрати)	21,620	10,383	108,2
Прибуток (збиток) до оподаткування	17,372	155,932	-88,8
Прибуток (збиток)	12,719	126,099	-89,9

Розраховано на основі 21; 32

Аналіз доходів та прибутків ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна» за 2022 та 2023 роки, представлених у таблиці, демонструє як позитивні, так і негативні тенденції, що впливають на загальний фінансовий стан компанії.

Отже, дохід від страхування зріс на 11% у 2023 році, досягнувши 1,611,675 тис. грн, що свідчить про активний розвиток страхової діяльності. Це може вказувати на розширення клієнтської бази або збільшення обсягу страхових премій, що є позитивним сигналом для компанії, оскільки стабільний дохід від страхування є основою фінансової стійкості страховика.

Фінансові доходи (витрати) від утримуваних контрактів перестраховання зменшилися на 23,6%, що вказує про можливі негативні наслідки в цій сфері. На нашу думку, це може бути пов'язано з зниженням доходів від перестраховання або збільшенням витрат, що потребує додаткового аналізу для з'ясування причин цього зниження.

У свою чергу, зросли процентні доходи на 49,6%, досягнувши 160,794 тис. грн, що вказує на ефективність управлінських рішень щодо фінансових активів

компанії. Таке значне зростання може свідчити про поліпшення в умовах інвестування або оптимізацію фінансових ресурсів.

Результат фінансової діяльності зріс вражаюче на 585,5%, до 118,899 тис. грн., тобто це суттєве покращення в управлінні фінансовими активами, що може позитивно вплинути на загальний фінансовий результат компанії.

Інші доходи теж зросли на 108,2%, до 21,620 тис. грн, що свідчить про успішну діяльність у додаткових сегментах бізнесу. Це може бути результатом диверсифікації джерел доходів компанії.

Проте, прибуток до оподаткування зменшився на 88,8%, з 155,932 тис. грн до 17,372 тис. грн, що свідчить про суттєве погіршення фінансових результатів в порівнянні з попереднім роком.

Загальний прибуток компанії також показав значне зниження на 89,9%, впавши до 12,719 тис. грн. Це є тривожним сигналом, оскільки компанія, незважаючи на зростання доходів, виявилася в умовах значних збитків.

У загальному, ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна» демонструє позитивну динаміку в частині доходу від страхування та зростання фінансових результатів, що свідчить про активний розвиток основної діяльності. Однак, значне зниження прибутку до оподаткування та загального прибутку є серйозним сигналом, що вимагає глибшого аналізу для виявлення причин такого падіння. Компанії слід звернути увагу на управлінські рішення, які вплинули на фінансовий результат, і розглянути можливості для оптимізації витрат та покращення ефективності бізнес-процесів.

Значне зниження загального прибутку ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна» на 89,9% у 2023 році може бути зумовлено кількома факторами, які варті уваги:

1. зменшення фінансових доходів від перестраховування - суттєве падіння фінансових доходів від утримуваних контрактів перестраховування на 23,6% може свідчити про проблеми у цій сфері. Зниження доходів від

перестраховування може бути пов'язане з погіршенням умов ринку або збільшенням витрат, пов'язаних із цими контрактами;

2. підвищення витрат - можливе збільшення загальних витрат компанії, таких як адміністративні витрати, витрати на виплату страхових компенсацій або маркетингові витрати, може значно вплинути на прибуток. Якщо витрати зростають швидше, ніж доходи, це неминуче призведе до зменшення прибутку;

3. невдалі інвестиції - погіршення результатів фінансової діяльності через невдалі інвестиційні рішення або ринкові умови може призвести до зниження прибутку. Якщо компанія понесла збитки від своїх інвестицій, це також могло вплинути на загальний прибуток;

4. конкуренція та ринкові умови - зростаюча конкуренція на страховому ринку може призвести до зниження цін на страхові поліси та, відповідно, зниження доходів. Якщо конкуренція змушує компанію знижувати ціни, це може негативно вплинути на її фінансові результати;

5. регуляторні зміни - зміни в законодавстві або регуляціях можуть збільшити витрати для страхової компанії або знизити можливість отримання прибутку. Наприклад, нові вимоги щодо резервування або виплат можуть вплинути на фінансові результати;

6. економічні фактори - загальні економічні умови, такі як інфляція, рецесія чи зменшення купівельної спроможності населення, також можуть вплинути на попит на страхові продукти і, відповідно, на доходи компанії.

Всі ці фактори в комплексі можуть пояснити, чому загальний прибуток ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна» зазнав значного спаду в 2023 році, незважаючи на деякі позитивні тренди в доходах. Компанії слід провести детальний аналіз цих причин для розробки стратегій, які допоможуть покращити фінансові результати в майбутньому.

2.3. Оцінка основних показників фінансового потенціалу компанії

Оцінка основних показників фінансового потенціалу компанії є критично важливим етапом у фінансовому аналізі, оскільки дозволяє зрозуміти її здатність виконувати зобов'язання, управляти ресурсами та забезпечувати стійке зростання. Основні показники, які зазвичай використовуються для оцінки фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності, включають:

1. показники фінансової стійкості.

Фінансова стійкість характеризує здатність компанії зберігати свої активи та виконувати зобов'язання в умовах економічної нестабільності. Основні показники включають:

✓ коефіцієнт автономії - визначає частку власного капіталу у загальних активах компанії. Високий коефіцієнт свідчить про незалежність від зовнішніх джерел фінансування;

✓ коефіцієнт фінансової залежності - визначає частку зобов'язань у фінансуванні активів. Низький коефіцієнт демонструє низьку залежність від позикових коштів;

✓ коефіцієнт забезпеченості - визначає співвідношення між власним капіталом і позиковими коштами. Високий показник - стійка компанія.

2. Показники ліквідності.

Ліквідність - це здатність компанії покривати свої короткострокові зобов'язання за рахунок швидко реалізованих активів. Основні показники ліквідності включають:

✓ коефіцієнт поточної ліквідності, визначається як співвідношення поточних активів до поточних зобов'язань. Значення більше 1 вказує на здатність компанії покривати свої короткострокові зобов'язання;

✓ коефіцієнт швидкої ліквідності - співвідношення ліквідних активів (грошові кошти, дебіторська заборгованість) до поточних зобов'язань. Цей показник є більш суворим критерієм ліквідності;

✓ коефіцієнт абсолютної ліквідності - визначає частку готівки та її еквівалентів у загальних зобов'язаннях. Високий показник свідчить про високу ліквідність.

3. Показники платоспроможності.

Платоспроможність компанії визначає її здатність виконувати всі фінансові зобов'язання, як короткострокові, так і довгострокові. Основні показники платоспроможності включають:

✓ коефіцієнт платоспроможності - визначає співвідношення між власним капіталом і загальними зобов'язаннями. Значення, що перевищує 0,5, вказує на фінансову стабільність;

✓ коефіцієнт забезпечення зобов'язань - визначає частку активів, які можуть бути використані для покриття зобов'язань. Високий показник демонструє наявність достатніх активів для покриття зобов'язань;

✓ чистий робочий капітал - розраховується як різниця між поточними активами і поточними зобов'язаннями. Позитивне значення свідчить про достатність ресурсів для покриття короткострокових зобов'язань.

У таблиці розрахуємо показники фінансової стійкості СК «ПЗУ Україна».

Таблиця 2. 6 – Показники фінансової стійкості «ПЗУ Україна»

Показник	2021	2022	2023	Відхилення, +/-
Коефіцієнт автономії	0,372	0,438	0,402	0,030
Коефіцієнт фінансової залежності	0,617	0,546	0,581	-0,036
Коефіцієнт забезпеченості	0,602	0,803	0,690	0,088

Розраховано на основі 21; 32

Як бачимо з таблиці, коефіцієнт автономії зріс із 0,372 у 2021 році до 0,402 у 2023 році, що вказує на поступове зміцнення частки власного капіталу у загальній структурі фінансування активів, що свідчить про те, що компанія поступово зменшує залежність від зовнішніх джерел фінансування та підвищує фінансову стабільність.

Коефіцієнт фінансової залежності знизився з 0,617 у 2021 році до 0,581 у 2023 році, що є позитивною тенденцією, а це означає, що компанія стає менш залежною від залучених коштів, зокрема від кредиторів і зобов'язань. Проте у 2023 році коефіцієнт трохи збільшився порівняно з 2022 роком (0,581 проти 0,546), що може свідчити про тимчасове зростання зобов'язань.

Коефіцієнт забезпеченості демонструє коливання: у 2021 році він становив 0,602, у 2022 році значно підвищився до 0,803, а в 2023 році знизився до 0,690. Це може вказувати на коливання в балансі між власним капіталом і зобов'язаннями компанії, що може бути наслідком змін у політиці фінансування або зовнішніх економічних умов.

Як висновок - фінансова стійкість ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна» покращується з 2021 по 2023 роки, що свідчить про зміцнення власного капіталу та зниження залежності від зовнішніх джерел фінансування. Однак деякі коливання у показниках фінансової залежності та забезпеченості в 2023 році потребують подальшого моніторингу для запобігання потенційним ризикам, пов'язаним із фінансовими зобов'язаннями.

Таблиця 2.7 - Показники ліквідності ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна»

Показники	Роки			Відносна зміна, %	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2022 р. до 2021 р.	2023 р. до 2021 р.
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,779	0,811	1,220	4,1	56,6
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,266	1,447	1,777	14,2	40,3
Коефіцієнт покриття	1,318	1,497	1,845	13,5	39,9

Розраховано на основі 21; 32

Показники ліквідності ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна» демонструють позитивну динаміку протягом періоду 2021-2023 років, що свідчить про поліпшення фінансової стійкості та платоспроможності компанії.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності зріс з 0,779 у 2021 році до 1,220 у 2023 році, що означає збільшення здатності компанії покривати свої поточні зобов'язання за рахунок грошових коштів та їх еквівалентів. Відносна зміна цього показника у 2023 році порівняно з 2021 становить 56,6%, що є суттєвим зростанням. Це свідчить про те, що компанія має більше доступних ліквідних активів для негайного погашення своїх боргів.

Коефіцієнт загальної ліквідності також демонструє позитивну динаміку, зростаючи з 1,266 у 2021 році до 1,777 у 2023 році. Цей показник відображає загальну здатність компанії покривати свої короткострокові зобов'язання за рахунок усіх поточних активів. Збільшення на 40,3% порівняно з 2021 роком свідчить про підвищену фінансову гнучкість компанії.

Коефіцієнт покриття (коефіцієнт швидкої ліквідності) зріс з 1,318 у 2021 році до 1,845 у 2023 році, що демонструє поліпшення спроможності компанії розраховуватися за короткостроковими зобов'язаннями без продажу товарно-

матеріальних запасів. Відносне збільшення на 39,9% вказує на зміцнення ліквідної позиції компанії.

Збільшення коефіцієнтів абсолютної, загальної ліквідності та покриття свідчить про покращення фінансової стійкості компанії та підвищену здатність покривати поточні зобов'язання. Це позитивний сигнал для інвесторів та кредиторів, оскільки компанія показує стабільну здатність до виконання своїх фінансових зобов'язань.

Таблиця 2. 8 – Показники платоспроможності ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна»

Показник	2021	2022	2023	Відхилення, +/-
Коефіцієнт платоспроможності	0,602	0,803	0,690	0,088
Коефіцієнт забезпечення зобов'язань	1,617	1,833	1,718	0,101

Розраховано на основі 21; 32

Аналізуючи показники платоспроможності, слід відмітити такі тенденції:

1. коефіцієнт платоспроможності. У 2021 році цей показник складав 0,602, що свідчило про середній рівень фінансової стабільності та можливість компанії виконувати свої зобов'язання. У 2022 році коефіцієнт зріс до 0,803, що свідчить про значне покращення фінансової стійкості. Проте, у 2023 році відбувся спад до рівня 0,690, що все ще є прийнятним, але нижчим за попередній рік. Відхилення за період становить +0,088, що загалом свідчить про певне покращення порівняно з 2021 роком, але падіння в порівнянні з 2022 роком вказує на необхідність звернення уваги на стабільність платоспроможності;

2. коефіцієнт забезпечення зобов'язань у 2021 році дорівнював 1,617, що демонструвало достатній рівень забезпеченості активами для покриття

зобов'язань. У 2022 році він підвищився до 1,833, що свідчить про покращення фінансового стану та зростання забезпеченості зобов'язань. У 2023 році коефіцієнт незначно знизився до 1,718, однак зберіг високий рівень забезпечення. Загальне відхилення за аналізований період становить +0,101, що свідчить про позитивну динаміку, оскільки компанія залишається добре забезпеченою активами для виконання своїх зобов'язань.

Показники платоспроможності ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна» демонструють стабільний фінансовий стан, попри незначне зниження у 2023 році. Компанія здатна забезпечувати свої зобов'язання, проте зниження коефіцієнта платоспроможності порівняно з 2022 роком вказує на необхідність посилення контролю за фінансовими потоками для уникнення подальших спадів.

Важливо проаналізувати показники фінансової діяльності СК (табл. 2.9)

Таблиця 2.9 - Показники фінансової діяльності страхової компанії за 2021-2023 рр.

Показники	2021	2022	2023	2023 до 2021 рр., %
Коефіцієнт співвідношення активів і зобов'язань	1,2	1,3	1,4	16
Коефіцієнт співвідношення власного капіталу і зобов'язань	0,5	0,6	0,7	40
Коефіцієнт співвідношення страхових премій і страхових виплат	1,7	1,8	1,9	11
Прибутковість на активи (ROA), %	2,20	2,50	2,80	27
Прибутковість на власний капітал (ROE), %	11,10	12,60	14,20	27

Розраховано на основі 21; 32

Аналіз фінансової діяльності ПрАТ «Страхова компанія «ПЗУ Україна» за 2021-2023 роки демонструє загальну позитивну динаміку ключових показників. Підвищення коефіцієнта співвідношення активів і зобов'язань свідчить про покращення фінансової стійкості, що забезпечує компанії більшу впевненість у виконанні своїх зобов'язань перед клієнтами та партнерами. Зростання співвідношення власного капіталу до зобов'язань відображає зміцнення власних фінансових ресурсів компанії, що сприяє зниженню ризиків. Поліпшення показників прибутковості на активи (ROA) та власний капітал (ROE) вказує на більш ефективне використання ресурсів для отримання прибутку, що є ознакою ефективного управління та стратегії розвитку. Загалом компанія демонструє стабільне зростання та зміцнення своєї позиції на ринку, що дозволяє говорити про її здатність успішно адаптуватися до ринкових викликів і забезпечувати довгострокову фінансову стабільність.

Розрахунок показників збитковості, прибутковості та продуктивності є важливим для оцінки фінансового стану СК «ПЗУ Україна» (табл. 2.10). Збитковість (loss ratio) показує співвідношення страхових виплат до премій і допомагає визначити, наскільки компанія ефективно управляє своїми зобов'язаннями. Прибутковість включає рентабельність активів (ROA) та власного капіталу (ROE), що відображають ефективність використання ресурсів для отримання прибутку. Продуктивність вимірюється через премії та прибуток на одного працівника, що дозволяє оцінити, наскільки ефективно компанія використовує свій персонал для генерації доходів.

Таблиця 2.10 - Показники збитковості, прибутковості та продуктивності СК «ПЗУ Україна»

Показники	2021	2022	2023	2023/2021 pp.
Коефіцієнт збитковості	63,10	60,90	60,20	-4,5
Коефіцієнт прибутковості	25,00	25,80	27,20	8,8
Коефіцієнт продуктивності	2,90	3,20	3,50	20,6

Розраховано на основі 21; 32

Аналіз показників збитковості, прибутковості та продуктивності СК «ПЗУ Україна» за 2021-2023 роки демонструє стабільні покращення у фінансовій діяльності компанії.

Коефіцієнт збитковості знизився з 63,10% у 2021 році до 60,20% у 2023 році, що свідчить про зменшення частки витрат на страхові виплати відносно премій. Це вказує на підвищення ефективності управління страховими ризиками.

Коефіцієнт прибутковості зріс із 25,00% до 27,20%, що є позитивним сигналом про збільшення прибутковості компанії за рахунок кращого управління активами та капіталом.

Коефіцієнт продуктивності також покращився — з 2,90 у 2021 році до 3,50 у 2023 році, що вказує на підвищення ефективності використання трудових ресурсів.

Загалом, компанія демонструє позитивну динаміку, підвищуючи свою ефективність і прибутковість при зниженні збитковості.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ «ПЗУ УКРАЇНА»

3.1. Впровадження нових фінансових інструментів для підвищення потенціалу

Впровадження нових фінансових інструментів є стратегічно важливим кроком для підвищення потенціалу компанії, оскільки це дозволяє не лише поліпшити фінансові результати, але й адаптуватися до динамічних змін ринку. Сучасні фінансові інструменти, такі як фінансові деривативи, онлайн-платформи для торгівлі, фінансування через краудфандинг, або новітні рішення в сфері фінансових технологій (FinTech), можуть суттєво розширити можливості компанії, забезпечуючи більше варіантів для залучення капіталу, управління ризиками та оптимізації витрат.

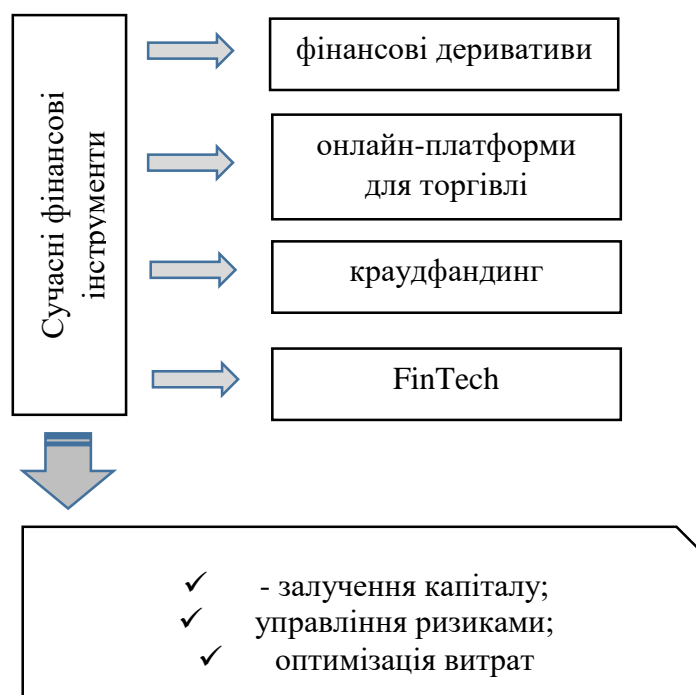

Рис. 3.1. Сучасні фінансові інструменти та їх ефективність у діяльності страхової компанії

**Сформовано автором самостійно*

Нові фінансові інструменти суттєво покращують можливості компанії в управлінні фінансовими ризиками, що є критично важливим у сучасному бізнес-середовищі. Зокрема, використання опціонів та ф'ючерсів дозволяє компаніям ефективно захищатися від негативних наслідків коливань цін на сировину, валюти та інші фінансові активи.

Опціони надають компаніям право, але не зобов'язання, купити або продати актив за заздалегідь визначеною ціною у певний момент у майбутньому. Це означає, що, якщо ринок рухається на користь компанії, вона може скористатися можливістю. У випадку, якщо ціни йдуть у несприятливому напрямку, компанія може відмовитися від угоди, таким чином зменшуючи ризики фінансових втрат.

Ф'ючерсні контракти, в свою чергу, зобов'язують сторони виконати угоду у визначений час у майбутньому за ціною, узгодженою на момент укладення контракту. Це особливо корисно для компаній, які працюють у сферах, де ціни на сировину можуть суттєво коливатися. Використання ф'ючерсів допомагає забезпечити стабільність витрат, що є важливим фактором для планування бюджету та фінансових прогнозів. Це дозволяє компанії мати чітке уявлення про майбутні витрати та доходи, що знижує невизначеність.

У нестабільних економічних умовах, коли коливання валютних курсів або цін на сировину можуть відбуватися в короткі терміни, нові фінансові інструменти стають незамінними. Вони допомагають компаніям мінімізувати ризики, пов'язані з зовнішніми факторами, такими як економічна нестабільність, політичні зміни чи природні катастрофи. Це, у свою чергу, підвищує загальну стійкість компанії, адже зменшує ймовірність фінансових втрат, що можуть виникнути внаслідок несприятливих ринкових умов.

Крім того, впровадження нових фінансових інструментів покращує управлінські рішення на всіх рівнях. Завдяки отриманим даним і аналітиці, компанії можуть оперативно реагувати на зміни ринку, адаптувати свою

стратегію і коригувати фінансові плани, що знижує ризики банкрутства або фінансових труднощів.

Новітні платформи для краудфандингу та краудінвестингу відкривають нові горизонти для залучення фінансування, значно розширюючи можливості для підприємств різного масштабу. З їхньою допомогою компанії можуть отримувати капітал не лише від традиційних інвесторів, але й від широкої аудиторії потенційних підтримувачів, які можуть зацікавитися їхніми проектами. Це особливо важливо в умовах сучасного ринку, де інновації та швидка реакція на зміни є ключовими факторами успіху.

Краудфандинг дозволяє підприємствам презентувати свої ідеї та проекти на публічних платформах, що дає можливість залучити фінансування безпосередньо від кінцевих споживачів. У свою чергу, краудінвестинг надає можливість інвесторам стати частиною бізнесу, отримуючи частку прибутку або акції компанії. Ці платформи також надають підприємствам унікальну можливість протестувати свій продукт чи послугу на ринку, отримуючи відгуки та коментарі від потенційних користувачів ще до виходу на ринок.

Особливо важливим це є для стартапів та малих підприємств, які часто стикаються з труднощами при отриманні традиційного кредитування. Багато банків і фінансових установ вважають такі підприємства високим ризиком і можуть відмовити в кредитах через відсутність достатньої фінансової історії або забезпечення. У цьому контексті краудфандинг та краудінвестинг стають доступним альтернативним рішенням, яке не лише дозволяє отримати необхідні кошти, але й зменшує фінансові ризики для підприємців.

Додатково, краудфандинг може допомогти створити базу лояльних клієнтів ще до офіційного запуску продукту, що забезпечує стартову підтримку та популярність. Залучення великої кількості людей до фінансування проекту формує спільноту навколо бренду, що підвищує ймовірність успіху продукту на

ринку. Цей ефект "сарафанного радіо" може суттєво підвищити видимість компанії та допомогти їй зарекомендувати себе серед конкурентів.

Загалом, краудфандинг і краудінвестинг є потужними інструментами, що не лише забезпечують фінансування, але й допомагають компаніям розвивати свій бізнес, залучати увагу до інноваційних ідей і створювати стійкі відносини з клієнтами та інвесторами. Ці платформи трансформують традиційні моделі фінансування, роблячи їх більш доступними і демократичними, що в свою чергу сприяє розвитку підприємництва та інновацій у різних секторах економіки.

Впровадження технологій автоматизації у фінансових процесах, зокрема систем управління фінансами, є потужним інструментом для підвищення загальної ефективності роботи компанії. Автоматизація фінансових операцій забезпечує численні переваги, які суттєво впливають на фінансову діяльність і стратегію компанії.

По-перше, автоматизація дозволяє знизити витрати на обробку фінансових операцій. Зменшення ручної праці та автоматичне виконання рутинних завдань, таких як обробка рахунків, ведення бухгалтерського обліку та фінансових звітів, дозволяє зекономити ресурси, які можуть бути переоснащені на більш стратегічні напрямки. Це не лише знижує витрати, але й дозволяє співробітникам зосередитися на більш важливих завданнях, що потребують аналітичного мислення та прийняття рішень.

По-друге, автоматизація значно зменшує ймовірність помилок, які часто виникають при ручному введенні даних або виконанні фінансових операцій. Системи управління фінансами, що мають вбудовані механізми верифікації та контролю, допомагають уникнути помилок, які можуть призвести до серйозних фінансових втрат або неправильної звітності. Це підвищує надійність і точність фінансових даних, що, у свою чергу, є критично важливим для прийняття обґрунтованих рішень.

Крім того, автоматизація сприяє прискоренню процесу прийняття рішень. Завдяки системам, які аналізують та надають аналітичні дані в реальному часі, керівники отримують можливість швидше реагувати на зміни в ринку та внутрішніх процесах компанії. Це дозволяє адаптувати стратегії та тактики в умовах динамічного бізнес-середовища, що, в свою чергу, може призвести до підвищення конкурентоспроможності компанії.

Також варто зазначити, що автоматизація фінансових процесів підвищує прозорість і контроль за фінансовими потоками. Завдяки централізованим системам управління можна легко відстежувати всі фінансові операції, що сприяє кращому контролю витрат і доходів, а також забезпечує легкість у веденні звітності для регуляторних органів.

Останнім, але не менш важливим аспектом є те, що автоматизація фінансових процесів може суттєво покращити взаємодію з клієнтами та партнерами. Наприклад, автоматизовані системи дозволяють швидше обробляти запити клієнтів, надавати їм актуальну інформацію про фінансові послуги та покращувати обслуговування, що може підвищити задоволеність клієнтів та їх лояльність.

Отже, впровадження нових фінансових інструментів є критично важливим для підвищення потенціалу компанії. Це не лише забезпечує кращу адаптацію до економічних змін, але й відкриває нові можливості для зростання, інновацій та фінансової стійкості.

3.2. Оптимізація внутрішніх процесів страхової компанії для підвищення її ефективності

Оптимізація внутрішніх процесів страхової компанії є ключовим фактором для підвищення її ефективності та конкурентоспроможності на динамічному ринку страхових послуг. У сучасних умовах жорсткої конкуренції компанії необхідно оперативно адаптуватися до змінних ринкових вимог, забезпечуючи високий рівень надання послуг і швидке реагування на потреби клієнтів. Ця оптимізація включає впровадження сучасних методів управління, автоматизації операцій, а також раціонального використання ресурсів, що дозволяє зменшити витрати, скоротити час на виконання рутинних завдань і покращити якість обслуговування клієнтів.

Сучасні методи управління дозволяють більш ефективно структурувати робочі процеси в компанії, забезпечуючи прозорість і підзвітність усіх етапів діяльності. Вони також сприяють швидшому ухваленню рішень завдяки використанню аналітичних даних і бізнес-аналітики, що підвищує точність і обґрунтованість операційних рішень. Це, своєю чергою, скорочує операційні витрати, мінімізує ризики помилок і підвищує гнучкість компанії перед новими викликами.

Автоматизація є невід'ємною частиною процесу оптимізації. Застосування цифрових технологій, таких як CRM-системи для управління клієнтськими даними, програмне забезпечення для обробки страхових випадків і системи управління полісами, дозволяє прискорити стандартні операції та знизити ризик людської помилки. Автоматизовані процеси також сприяють збереженню даних, їх систематизації та швидкому доступу, що значно спрощує управління інформацією та забезпечує оперативний відгук на запити клієнтів.

Раціональне використання ресурсів охоплює як оптимізацію матеріальних ресурсів, так і підвищення ефективності праці персоналу. Це означає, що

страхова компанія може ефективно використовувати наявний кадровий потенціал, забезпечуючи співробітників необхідними інструментами для якісного виконання їхніх обов'язків. Оптимальний розподіл завдань між відділами, використання систем моніторингу ефективності роботи та впровадження програм підвищення кваліфікації дозволяють знизити витрати і покращити продуктивність компанії.

Таким чином, оптимізація внутрішніх процесів у страховій компанії допомагає досягти кращого контролю над витратами, підвищити якість обслуговування, мінімізувати затрати часу на рутинні операції та забезпечити більш ефективне використання ресурсів. Це не лише підвищує загальну конкурентоспроможність компанії, але й сприяє її стійкості на ринку, даючи змогу краще відповідати на зміни в економічному середовищі та формувати довіру серед клієнтів завдяки стабільно високому рівню послуг.

На нашу думку доцільно вибудувати алгоритм оптимізації внутрішніх процесів страхової компанії (рис. 3.2).

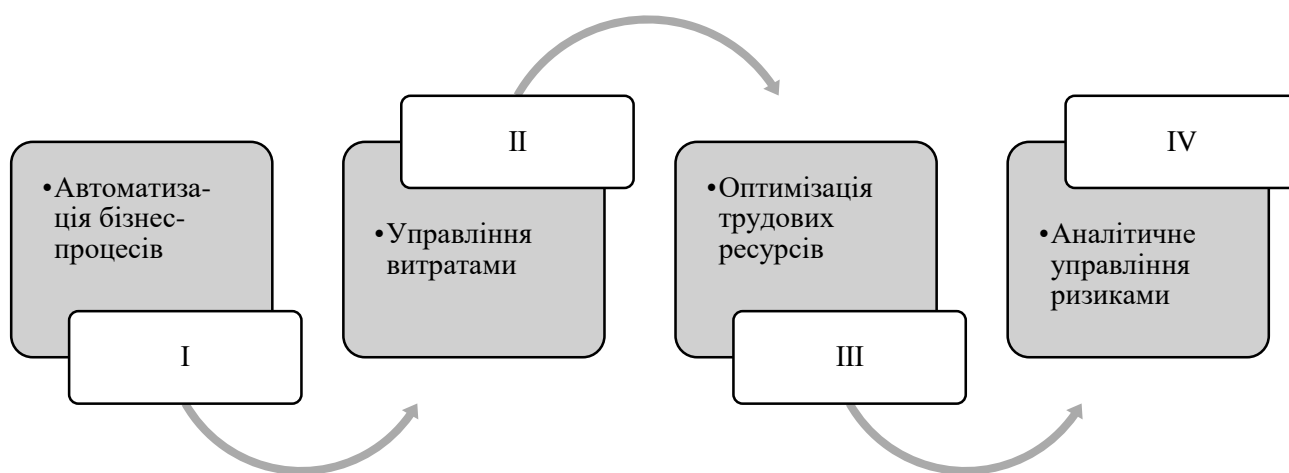

Рис. 3.2. Алгоритм оптимізації внутрішніх процесів страхової компанії

**Сформовано автором самостійно*

По-перше, важливим аспектом є автоматизація бізнес-процесів, яка дозволяє суттєво знизити залежність від людського фактора, скоротити можливість помилок і підвищити ефективність роботи в компанії. Автоматизація охоплює широкий спектр рутинних і складних процесів, що раніше вимагали тривалого часу та людських ресурсів. Наприклад, впровадження спеціалізованого програмного забезпечення для управління страховими полісами дозволяє звести до мінімуму ризик помилок при укладенні договорів, підтримуючи точність інформації в базах даних і забезпечуючи автоматичне оновлення умов у разі змін у законодавстві або внутрішніх правилах компанії.

Додатково, автоматизація обробки претензій дає змогу швидше оцінювати страхові випадки, підвищуючи оперативність виплат клієнтам і задовольняючи їхні потреби в стислі терміни. Програми для управління клієнтськими даними, такі як CRM-системи, полегшують відстеження історії взаємодій з кожним клієнтом, даючи можливість персоналізувати пропозиції та надавати якіснішу підтримку. Це значно підвищує прозорість усіх операцій і допомагає ефективніше розподіляти ресурси в залежності від рівня пріоритету завдань.

Інтеграція автоматизованих систем у всі ланки бізнес-процесів не лише підвищує швидкість та точність виконання операцій, але й сприяє кращому використанню аналітичних інструментів, що допомагають глибше розуміти ринкові тенденції, прогнозувати потреби клієнтів і приймати обґрунтовані стратегічні рішення. Це дозволяє страховій компанії оперативніше адаптуватися до змінних умов ринку, вдосконалювати управління ризиками та розробляти конкурентоспроможні пропозиції.

По-друге, управління витратами є одним із фундаментальних елементів оптимізації, адже ефективний контроль над витратами дозволяє страховій компанії покращувати фінансові результати, водночас забезпечуючи конкурентні ціни на послуги. Це передбачає всебічний перегляд витрат на адміністративні, операційні, а також інші супутні процеси з метою їх зниження без негативного

впливу на якість обслуговування клієнтів. Першочерговим кроком у цьому напрямку є ретельний аналіз поточних витрат для виявлення потенційних можливостей для скорочення.

Важливим аспектом управління витратами є перехід на цифрові рішення та інструменти, що суттєво скорочують витрати на паперову документацію, а також логістичні та адміністративні витрати. Зокрема, використання електронного документообігу не лише сприяє зниженню вартості на матеріали та зберігання документів, але й підвищує ефективність обробки даних та прискорює доступ до інформації. Крім того, віртуалізація офісів дозволяє компанії зменшити витрати на оренду приміщень, комунальні послуги, а також інші непрямі витрати, пов'язані з обслуговуванням фізичної інфраструктури.

Ще один напрям оптимізації витрат – це впровадження автоматизованих систем для виконання рутинних операцій, наприклад, обробки страхових заявок, що дозволяє не лише зекономити на оплаті праці додаткових співробітників, але й зменшує ризик помилок у процесі обробки. Автоматизація також дозволяє знижувати затрати на навчання персоналу, оскільки спеціалізовані програми можуть виконувати частину завдань самостійно, що особливо важливо в умовах високої ротації кадрів.

У результаті ефективного управління витратами не лише допомагає оптимізувати фінансову структуру компанії, але й підвищує її гнучкість та здатність швидко адаптуватися до змін у ринкових умовах, що особливо цінно в сучасному конкурентному середовищі.

Третім аспектом є оптимізація трудових ресурсів, яка відіграє значну роль у забезпеченні ефективності та продуктивності страхової компанії. Вона включає в себе не лише розумний розподіл завдань між співробітниками, а й комплексне підвищення їхньої кваліфікації, створення умов для постійного професійного розвитку та забезпечення високого рівня мотивації. Ефективний розподіл завдань дозволяє уникнути перевантаження окремих співробітників, що знижує ризик

професійного вигорання і підвищує загальну результативність роботи. Крім того, персонал, який має чітко визначені ролі й обов'язки, виконує завдання з більшою точністю та вчасно, що позитивно впливає на оперативність і якість обслуговування клієнтів.

Для забезпечення максимального рівня продуктивності важливо організувати систему регулярного підвищення кваліфікації, яка включатиме навчальні тренінги, семінари та курси з розвитку професійних компетенцій. Це допомагає співробітникам не тільки залишатися обізнаними з новими тенденціями та технологіями у страхуванні, а й освоювати передові методи роботи з клієнтами та нові підходи до управління ризиками.

Впровадження системи моніторингу продуктивності є важливим кроком у досягненні оптимізації трудових ресурсів. Така система дає можливість відстежувати ключові показники ефективності роботи кожного співробітника, що дозволяє керівництву своєчасно визначати «вузькі місця» в процесах і адаптувати роботу компанії, вносячи необхідні корективи. Наприклад, аналіз продуктивності може виявити потребу в додатковому навчанні або перегляді навантаження окремих співробітників. Крім того, завдяки такій системі можливо здійснювати об'єктивну оцінку внеску кожного працівника, що дозволяє запроваджувати дієві мотиваційні програми.

Четверте — аналітичне управління ризиками, що є критично важливим елементом підвищення ефективності страхової компанії. Цей підхід передбачає використання сучасних моделей аналізу даних і систем прогнозування, які дозволяють всебічно оцінювати ризики, з якими стикається компанія, і приймати обґрунтовані рішення щодо управління ними. Завдяки впровадженню передових аналітичних інструментів, компанія може більш точно визначати рівень ризику кожного страхового продукту, враховуючи широкий спектр факторів — від економічних умов до специфічних характеристик клієнтів. Це дозволяє

здійснювати коригування страхових тарифів у відповідності до поточного стану ризиків, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності компанії на ринку.

Застосування аналітичного управління ризиками допомагає знизити збитковість, оскільки точніші прогнози дозволяють уникати надмірно ризикованих страхових угод та запобігати ймовірним втратам. Крім того, оптимізація ризикових параметрів і адаптація страхових тарифів до реальних умов ринку та профілю ризику клієнтів сприяє підвищенню загальної рентабельності страхової діяльності. Це, у свою чергу, позитивно позначається на фінансових показниках компанії, таких як прибутковість і ліквідність, що забезпечує її фінансову стабільність і довготривалий успіх.

Використання аналітичних моделей та прогнозування дозволяє також розробляти більш диференційовані страхові продукти, що відповідають індивідуальним потребам клієнтів. Такий підхід допомагає компанії не тільки знижувати ризики, але й збільшувати залучення нових клієнтів, які зацікавлені у вигідних та прозорих страхових пропозиціях. Отже, аналітичне управління ризиками стає важливим інструментом для досягнення стійкого фінансового зростання та зміцнення позицій компанії на конкурентному ринку страхових послуг.

Таким чином, оптимізація внутрішніх процесів через впровадження цифрових технологій, управління витратами, оптимізацію ресурсів і аналіз ризиків дозволить страховій компанії не тільки зменшити витрати, але й підвищити ефективність обслуговування клієнтів, що є ключовим фактором успішної діяльності на сучасному ринку.

Висновки

У результаті проведеного дослідження на тему «Формування фінансового потенціалу страхової компанії «ПЗУ Україна» та напрями його покращання» були отримані ключові теоретичні, аналітичні та практичні висновки, які дозволяють глибше зрозуміти сутність фінансового потенціалу страхової компанії, а також розробити ефективні заходи для його підвищення.

1. У роботі уточнено концептуальні підходи до визначення фінансового потенціалу страхової компанії, який трактується як інтегральна характеристика її здатності ефективно використовувати фінансові ресурси для досягнення стратегічних цілей у динамічному ринковому середовищі. Було встановлено, що фінансовий потенціал формується під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів, а його структура включає фінансові ресурси, управлінські механізми, інвестиційну діяльність, а також здатність до адаптації в умовах економічної нестабільності.

2. Проведений аналіз фінансового стану компанії показав, що «ПЗУ Україна» демонструє високий рівень фінансової стійкості та платоспроможності. Водночас, було виявлено певні проблеми, зокрема недостатню диверсифікацію інвестиційного портфеля, що знижує гнучкість компанії у випадку економічних потрясінь. Незважаючи на загалом позитивні результати діяльності, компанія має підвищувати ефективність управління фінансовими ресурсами для збереження конкурентних позицій.

3. Визначено, що на фінансовий потенціал «ПЗУ Україна» впливають як зовнішні (економічна ситуація, регуляторне середовище, конкуренція на ринку страхування), так і внутрішні фактори (ефективність фінансового менеджменту, стратегія розвитку, управління ризиками). У сучасних умовах особливого значення набуває адаптація до регуляторних змін і впровадження

технологічних інновацій, що створюють додаткові вимоги до управління фінансовими ресурсами.

4. У роботі розроблено комплекс заходів, спрямованих на підвищення ефективності фінансового потенціалу компанії. Зокрема, запропоновано:

✓ розширити диверсифікацію інвестиційного портфеля для зниження ризиків і підвищення доходності;

✓ удосконалити процес формування страхових резервів з урахуванням сучасних вимог законодавства;

✓ впровадити цифрові технології для оптимізації бізнес-процесів, що сприятиме зниженню операційних витрат і покращенню якості обслуговування клієнтів;

✓ активніше використовувати інструменти фінансового планування та прогнозування для підвищення прозорості та ефективності фінансової діяльності.

Таким чином, проведені дослідження підтвердили важливість формування фінансового потенціалу страхової компанії як базису для її ефективного функціонування та розвитку. Запропоновані в роботі напрями вдосконалення є інноваційними та практично орієнтованими, що сприятиме не лише стабільності «ПЗУ Україна», але й підвищенню загального рівня розвитку страхового ринку України.

Список використаної літератури

1. Kosova T., Slobodyanyuk N. Securities as an investment instrument for the insurance companies: challenges and opportunities. *Economic Annals-XXI*. 2016. 159 (5-6). P. 85-88.
2. Андрющенко І. Є., Потась С. Г. Методики та інструменти оцінювання фінансового потенціалу підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8307> (дата звернення: 12.11.2024). DOI: 10.32702/2307-2105-2020.11.1
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад, і голов, ред. В.Т. Бусел. — К.; Ірпінь: ВТФ "Перун", 2002. — 1440 с.
4. Внукова Н. М. Оцінка фінансового потенціалу страхових компаній. Страховий ринок України у світлі євроінтеграції: новітні виклики та тренди: *Збірник матеріалів VI Міжн. науково-практичної конференції*, м. Київ, 23 березня 2023 р. - К.: КНЕУ, 2023. С.13-14.
5. Возняк Г.В. Фінансовий потенціал підприємств регіону: підходи до розуміння. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2010, червень № 2 (8). С. 27—30.
6. Гнатишин Н.Б. Сутність та структура фінансового потенціалу: теоретичний аспект. URL: www.nbuiv.gov.ua/portal.
7. Денисюк О.Г. Майновий потенціал підприємства: сутність, відтворення, управління: автореф.дис.канд.екон.наук. К., 2010. 21 с.
8. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 3 / Редкол.: ...СВ. Мочерний (відп. ред) та ін. — К.: Видавничий центр "Академія", 2002. — 952 с.
9. Іляш О.І. Потреба оцінювання фінансового потенціалу торговельного підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010. Вип. 20.2. С.116-119.

10. Іоргачова М.І., Коцюрубенко Г.М., Бондаренко П.В. Інвестиційний портфель страховика: ризики та управління ними. *Економіка і суспільство*. Випуск 6. 2016. С. 321-326.
11. Костевич О.Д. Фінансовий потенціал як фактор сталого розвитку. *Вісник Чернігівського технологічного університету. Серія «Економічні науки»*. Чернігів: ЧДТУ. 2010. № 43. 54-59 с.
12. Кривошлик Т. Фінансові ресурси у формуванні фінансового потенціалу страхової компанії. *Наукові інновації та передові технології*. № 10 (12). 2022. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-10\(12\)-235-250](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-10(12)-235-250)
13. Левченко Н.М. Фінансовий потенціал підприємства: сутність та підходи до діагностики. *Інвестиції: практика та досвід*. К.: Економіка. 2012. №2. 114 с.
14. Маринич І.А. Сучасні підходи до діагностики фінансового потенціалу підприємства. *Науковий вісник*. К.: НЛТУ України. 2010. № 20.1. 105-108 с.
15. Маринич І.А., Дзіковський І.І. Сучасні підходи до діагностики фінансового потенціалу підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2021. Вип. 20.1. С.105-108.
16. Марценюк-Розарьонова О. В., Бондар А. В. Аналіз фінансового потенціалу страхової компанії та механізму його формування. *Економічна наука*. 2018. URL: <http://repository.vsau.org/getfile.php/19031.pdf>
17. Маслак О.І. Особливості оцінювання економічного потенціалу підприємства в умовах циклічних коливань. *Вісник соціально-економічних досліджень*. К. 2021. №1. С. 121-127.
18. Назаренко А.С. Теоретичні підходи до визначення сутності економічної категорії «фінансовий потенціал». К.: *Економіка. Фінанси*. 2009. №8. С. 22-29.

19. Національний банк України. Огляд небанківського фінансового сектору. *Наглядова статистика*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic>
20. Ніколаєва А. The insurance services market in Ukraine: problems and determinants of development in the conditions of digitization of the economy. *Економічний форум*. 2/2023. URL: forum.lntu.edu.ua/index.php/ekonomichnyy_forum/article/view/406/395
21. Офіційний сайт страхової компанії ПЗУ Україна. URL: <https://www.pzu.com.ua/>
22. Пересада А., Коваленко Ю. Фінансові інвестиції: Підручник. К. КНЕУ, 2006. 728 с.
23. Приказюк Н.В., Моташко Т.П., Кондратенко Ю.С. Розвиток інтернетстрахування у нових умовах. *Науковий погляд: економіка та управління*. № 2 (72). 2021. С.102-108
24. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР 196 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>
25. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
26. Рейтинг страхових компаній України. Forinsurer. 2023. URL: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife>
27. Свістельник В.А. Фінансовий потенціал страхової компанії: аналіз та напрями використання : кваліф. робота бакалавра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / В.А. Свістельник. – Полтава : Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2024. – 100 с.
28. Страховий ринок України за 9 місяців 2023 року. URL: <https://forinsurer.com/files/file00748.pdf>
29. Страховий ринок України. Підсумки 2022 воєнного року. URL: <https://forinsurer.com/news/23/04/03/42517>

30. Турчак В.В. Методика оцінки фінансового потенціалу підприємства в сучасних умовах господарювання. *Молодий вчений*. К., 2014. №8 (11). 49- 52 с.
31. Федоренко М. С. Інвестиційна діяльність страхових компаній в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 9. С. 21-23.
32. Фінансова звітність ПрАТ СК "ПЗУ Україна". URL: chrome-extension://efaidnbnmnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.pzu.com.ua/admin/upload/2024/Legal/fin_zvitnist_pzu_ukraina_%20zvit_pro_upravlinna_zvit_nezaleznykh_audytoryv_2023.pdf
33. Шишпанова Н. О. Напрями активізації інвестиційної діяльності страхових компаній України. *Агросвіт*. № 21. 2019. С. 59-65.
34. Юдіна С.В., Гуржий Т.О., Жюдіт Ф.М. Страхові фонди як джерела інвестування економіки України. *Приазовський економічний вісник*. Класичний приватний університет. Випуск 4(36). 2023.С.92-97.